

DUHOVNO
ŽIVLJENJE

MISION DE LA FAMILIA

Entre cristianos la familia ha de estar abierta también a la tarea de la Iglesia. Es incomprensible que en la familia cristiana, cuyos miembros han acogido el Evangelio, no nazca el anhelo de difundirlo a su alrededor. Reconozcan la vocación que tiene de vivirlo a fondo, para poder testimoniar con su propia vida, la bondad de Dios y de la dignidad y vocación del hombre. Han de comprenderlo mejor para poderlo comunicar por diversos medios, uniéndose de corazón a los servicios que presta la Iglesia.

Es de desear que en nuestra patria siga creciendo el número de familias que trabajan con auténtico espíritu apostólico y misionero.

La nobleza del matrimonio no implica de manera alguna que sea frustrante otro camino que no pase por él. El destino de plenitud y de felicidad se da también para otras vocaciones. Hacemos un llamado a las familias a que no hagan obstáculos a sus hijos cuando éstos se sientan inclinados a la vida sacerdotal y religiosa.

La Iglesia insiste reiteradamente en la recomendación de una educación permanente y cuidadosa de la castidad.

Conferencia Episcopal Argentina

IZ PRVEGA VENCA, XII. SONET

Drhteč v veselju legam na oči,
neznana topla slast mi kri prevzema,
ne bom izvil se iz božjega objema,
zato blagoslovljena kri kipi.

Naj ne preštejem posvečenih dni,
moj Oče, naj ljubezen me razvnema
in naj bom dolgo, dolgo bakla nema,
ki potnikom samotnim v noč gori.

Saj sam bridko odkusil sem iskanje
in vem, kako so ranjena ko'ena,
ki jih ožge nemirna s'a ognjena.

In ti si tako dober, saj z menoj
si bil usmiljen, in da zdaj sem Tvoj,
Gospod, podaril si mi odpuščanje.

MAGISTRALE

Trohneče vence sem si strgal z glave,
poslednjih smrtnih vonjev sem pijan,
obup moj sivi je do dna prežgan,
sesedel krhek sem se sred planjave.

Dobrótljive domače so dobrane
odprle izgubljenцу srčno stran,
studencev močnih, čistih sem želján,
potapljam v dobre zemlje se vonjave.

In spet sem vitki vrč za božjo kri,
prsteno grlo močijo mi sanje,
nikdar več ne zastro me tuji vali.

Drteč v veselju legam na oči:
Gospod, podaril si mi odpuščanje!
Bogat sem kakor tihi spev piščali.

France Balantič

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIJA

Leto 55

November 1988

Ob prazniku Kristusa Kralja

Papež Pij XI. je leta 1925 objavil okrožnico „Quas primas“, s katero je uvedel v liturgijo praznik Kristusa Kralja, ki naj bi se praznoval zadnjo nedeljo v oktobru. Liturgična reforma po koncilu je praznik ohranila, praznovanje pa je prenesla na zadnjo nedeljo cerkvenega leta (konec novembra). „Če naročamo katoličanom vsega sveta, naj častijo Kristusa Kralja, hočemo s tem odgovoriti na potrebe današnjega časa,“ piše sv. oče. Ker so te potrebe danes še večje kot pred 60 leti, čeprav bistveno istega značaja, pogledjmo kratko, kakšni so bili nameni papeža s tem praznikom.

1. PRAZNIK KRISTUSA KRALJA IN LAICIZEM

Okrožnica pravi, da je laicizem „kuga naše dobe“, kuga, ki ni izbruhnila nenadoma in nenapovedana, temveč se je že dolgo pripravljala. Najprej se je začelo tajiti Kristusovo gospodstvo nad vsemi narodi, potem se je Cerkvi začela odrekati pravica do oznanjanja Kristusovega nauka in končno so sovražniki Kristusovega imena krščanstvo skušali skrčiti na neko nejažno versko čustvovaje brez dogem, brez obveznih moralnih norm. Danes laicizem vlada skoro pri vseh narodih, celo pri tistih, ki so se do pred nedavnim proglasili za krščanske in katoliške. Pij XI. je upal, da bo praznik učinkovito zdravilo proti tej bolezni modernega sveta. Nauk o Kristusu Kralju proglašaja, da so mu podvrženi ne le posamezniki, ampak tudi družbe.

2. PRAZNIK KRISTUSA KRALJA IN NESLOGA NA SVETU

Papež opozarja, kako laicizem rojeva pogubne sadove: neslogo, sovraštvo, civilne vojne, razdejanje in smrt. Kakor je že veliki sv. Avguštin dejal v 4. stoletju: „Kadar se ljudje združijo in sporazumejo proti Bogu, se končno ne razumejo več med seboj.“ V Satanovem kraljestvu je samo eno soglasje: v skupnem sovraštvu do Boga, ki končno izpodkopa same temelje človeškega sožitja. „Če Bog ne zida hiše, se zaman trudijo tisti, ki jo gradijo.“ Brezkoristno je vsako pozivanje k miru, dokler narodi ne sprejmejo in priznajo Kristusove suverenosti. Trajen mir je možen samo tedaj in tam, kjer se prizna in spojuje božji red, božji zakon.

3. PRAZNIK KRISTUSA KRALJA IN APATIJA DOBRIH

Okrožnica izraža upanje, da bo vsakoletno praznovanje praznika Kristusa Kralja pripomoglo k temu, da se bo družba vrnila k Bogu. A praznik mora najprej in v prvi vrsti prebuditi premnoge kristjane iz njihove apatije. Družba se bo vrnila h Kristusu po kristjanih vojskujoče se Cerkve, ki se bodo zavedali, da je življenje bojno polje, na katerem se mora vsak posameznik vedno znova odločati za Kristusa in da je v tem boju nevtralnost nemogoča. Vsak na svojem mestu in po svojih zmožnostih se mora truditi, da bo Kristus znova zavladal v zasebnem in javnem življenju.

4. PRAZNIK KRISTUSA KRALJA IN USODEN MOLK

Moderni svet, ki se je hranil iz laicizma in ki si je prevzel za svoje geslo svetopisemsko besedo: „Nočemo, da bi ta vladal nam nami“, se je ne samo odvrnil od Boga, temveč celo proti Bogu. Zadnja stopnja laicizma je protibožni, napadalni komunizem. Komunizem je bolj kot politično-gospodarski sistem neki teološki pojav. Njegov zadnji cilj je ustvariti raj na zemlji, za kar je potrebno, da ljudje prenehajo misliti na onstranski, umišljeni raj in na Boga, ki ga obljublja. Vendar poleg tega militantnega ateizma današnji svet pozna še drugo brezboštvo — brezboštvo družbe, ki se ne bori naravnost proti Bogu, temveč garaje ignorira, ga izriva iz svoje zavesti. Ne govori o njem, ga ne potrebuje. To, kar se označuje z izrazom: zarota molka. Je bolj eleganten način odrekati Bogu in Kristusu čast in mesto, ki jima pristoji.

Praznik Kristusa Kralja je tudi proti takšnemu načinu mišljenja in življenja. Kolikor bolj se skuša zavijati v molk ime našega Odrešenika, bodisi v mednarodnih zborovanjih bodisi v parlamentih, toliko bolj nujno je, da ga kristjani javno in pogumno proglašamo — k temu nas poziva praznik Kristusa Kralja.

Lojze Kukovica

Stane Kregar: Kristus Odrašenik (Ljubljana - Koseze)

V nedeljo 20. novembra bomo letos obhajali praznik Jezusa Kristusa, kralja veseljstva. Vse leto se v bogoslužju spominjamo velikih skrivnosti iz Jezusovega življenja, po katerih se uresničuje naše odrešenje. Na zadnjo nedeljo bogoslužnega leta pa se bomo zbrali okrog svojega Gospoda in z njim vnaprej obhajali dokončno zmago, ko se bo vrnil kot slaven kralj, da zbere sadove svojega odrešenja.

Kristus je kralj vsega veselja, vendar njegovo kraljestvo ni od tega sveta, ni človeško, politično. Njegovo kraljestvo je kraljestvo resnice in življenja, svetosti in mladosti, pravičnosti, miru in ljubezni.

Kaj znancev je zasula že lopata!

RAZMIŠLJANJE ZA PRAZNIK VSEH SVETNIKOV IN SPOMIN VERNIH DUŠ

Vsi svetniki in verne duše, ki jih bomo obhajali 1. in 2. novembra, nam bodo priklicali v spomin in seveda tudi v srce mojstrske besede Franceta Prešerna: „Kaj znancev je zasula že lopata!“

Kdo bi mogel vse prešteti? Dolga vrsta jih je že. Vrsta, ki je vedno bolj strnjena. Še malo in se ji bomo pridružili, saj pravi pesnik: „Dolgost življenja našega je kratka.“

Ko človek umre, je zapisal Romano Guardini, zapusti čas. Potem je mimo dan, ko more delati božja dela. Tedaj ne more ničesar več delati, temveč le še biti. Ali ni potem ničesar več v njem, kar bi se predrugačilo?

Gotovo ne v tistem človeku, ki je odšel dovršen; tak stoji pred božjo sodbo potrjen, v čisti navzočnosti večnega življenja. Prav tako ni nič takega, kar bi se predrugačilo v človeku, ki je svoje življenje končal v hudobni volji; tak je zavržen od Boga in otrpne v izgubljenosti večne smrti. Kako pa je s človekom, ki je sicer v božji milosti, čigar volja pa še ni — ali še ni dovolj — prečiščena.

Če tak človek stopi v božjo svetlobo, se vidi z božjimi očmi.

Tako ljubi božjo svetost in odklanja samega sebe, ker je v nasprotju z njo. To svoje stanje globoko občuti. Kar je prej samo bil, kar je morda slutil, to sedaj doživlja. Doživlja se kot takšnega, kakršen je pred Bogom, in to mora biti zanj neizrekljiva bolečina... To prodira v življenjske sile in jih prešinja, dokler jih popolnoma ne zajame... Trpljenje, ki ga telo ni hotelo prenašati, mora biti sedaj prestano; resnico, ki je človek ni hotel, mora sedaj spoznati, ljubezen, ki je ni izvrševal, mora izvrševati... Vse to se vrši pred živim in svetim Bogom...

V nekem pogledu so duše v vica h mnogo na boljšem kakor mi. Kljub zelo velikemu trpljenju (ki ga pa ne smemo primerjati trpljenju pogubljenih), mnogi menijo, da se ne da primerjati niti z najhujšimi bolečinami na zemlji, jih vendarle prešinja tudi globoko veselje ob gotovosti, ki jo imajo glede svojega zveličanja. V drugem pogledu pa so mnogo na slabšem kakor mi: same si te duše ne morejo pomagati; čas služenja je bil zanje končan s trenutkom smrti. Pač pa jim moremo pomagati mi, ki spadamo še k „potujoči Cerkvi“. In pomagati jim morejo s svojo priprošnjo

tudi zveličani v nebesih. Temelj za to je tisto nadnaravno dejstvo, ki ga izraža člen apostolske vere: „Verujem v občestvo svetnikov.“

Kakšna sreča, kdor je stopil na to pot pripravljen! Kakšna tra-

gika, kogar je smrt iznenadila in ga našla brez božje milosti! Kako modro ravna tisti, ki v veselju in žalosti zemškega življenja ne pozablja Prešernovih besed: „Odprta noč in dan so groba vrata, al' dneva ne pove nobena prat'ka.“

Kako gledamo na evtanazijo?

„Evtanazija“ bi pomenila v grščini „dobro, blago smrt“. V poznejšem razvoju je evtanazija pomenila: „umreti dobro smrt“. Končno je dobila evtanazija naslednjo vsebino: pomagati človeku (dobro, lepo, mirno) umreti, s tem da mu skrajšamo proces umiranja. Tu uporabljamo besedo samo za tako imenovano aktivno evtanazijo, kar pomeni z aktivnim dejanjem povzročiti smrt bolnika, bodisi na željo bolnika bodisi na zahtevo svojcev ali pa iz lastnega „usmiljenja“. O tej aktivni evtanaziji se v nemedicinskih krogih tudi največ govori in piše.

Evtanazija ni strogo zdravniški problem, ampak je skupen problem umirajočega in njegove okolice, zato tudi problem družbe. Pobude in gibanja za uzakonitev pravice do evtanazije prihajajo predvsem od zdravih ljudi, od svojcev in drugih spremljevalcev. Če pogledamo v zgodovino, lahko vidimo, da je bila evtanazija predvsem v službi koristi države.

Že pet stoletij pr. Kr. je Platon pisal v tretji knjigi Republike: „V

dobro urejeni državi ima vsak državljani svojo nalogo; nihče si ne bo privoščil, da bi belan životaril drugim v breme. Država bo skrbelo za državljane, ki bodo telesno in duševno zdravi. Kdor ni zdrav, ga bomo pustili umreti...“ Pla-

France Gorše: Romarji

ton pa ne računa z zdravnikom kot izvajalcem zdravstvene selekcije v državi. Hipokrat, Platonov sodobnik, je jasno povedal, kako zdravnik gleda na življenje: „Nikoli nikomur — tudi ko bi me prosil — ne bom zapisal smrtonosne droge ali ga z nasvetom napeljal na tako misel.“

Tudi Thomas More dve tisočletji pozneje v Utopiji obnavlja idejo Platonove Republike. Po njegovem bi „duhovniki morali prepričati neozdravljivega in trpečega bolnika, naj se odloči za smrt, kajti tak, kot je, ni več koristen na svetu, s svojim kužnim in bolečim življenjem je sam sebi v breme, okolici pa neznosen.“ Tudi Thomas More ne računa na sodelovanje zdravnika v tem procesu. Saj so v tem času pogledi evropskega zdravnika povsem pod vplivom krščanskih načel o brezpogojni nedotakljivosti življenja, ki jih je francoski kirurg Ambroise Pare izrazil v stavku: „Bog sam je gospodar nad življenjem in smrtjo, nad ozdravljenjem in agonijo.“

Besedo „evtanazija“ je prvi uporabil Bacon v 17. stoletju, ki od zdravnika ne pričakuje samo lajšanje trpljenja in bolečine takrat, kadar to pelje v ozdravljenje, ampak tudi, da pomaga bolniku mirno in lahko umreti. Pod videzom usmiljenja do trpečega človeka se skriva težnja iz družbe odstraniti ljudi, ki niso koristni, ki so ji v breme. Konec 19. stoletja je to misel z vso jasnostjo povedal

Nietzsche, ki terja očiščenje družbe „parazitov, bolnikov, za katere res ni več primerno, da bi živeli, ki bedno životarijo in so izgubili čut za bodočnost.“

Prizadevanja za uzakonitev pravice do evtanazije so se začele v ZDA. Že leta 1906 je parlament države Ohio izglasoval prvo uzakonitev evtanazije — za neozdravljivo bolne s hudimi bolečinami. Temu se je nekaj mesecev pozneje pridružil še parlament države Iowa, ki je izglasoval zakon, ki dovoljuje evtanazijo ne samo pri neozdravljivo bolnih, ampak tudi pri otrocih s prirojenimi hibami in idiotih. Ta dva zakona sicer nista nikoli stopila v veljavo, ker ju je kongres v Washingtonu odklonil, pomenita pa začetek prave poplave teh predlogov v raznih deželah, ki so prihajali pred parlamente, a niso bili sprejeti (Nemčija 1913, Anglija 1936). V teh prvih dveh predlogih zakona vidimo tudi prvo predhodnico Hitlerjevega evtanazijskega programa, ki sicer ni nikoli prišel pred javnost, ampak je vedno ostal samo v tajnem odloku.

Grozote Hitlerjevega evtanazijskega programa so za nekaj let po drugi svetovni vojni zavrle prizadevanja za uzakonitev evtanazije, toda kmalu po vojni so se spet najprej v ZDA začela zelo močna gibanja za pravico do evtanazije, ki dobivajo vedno več pristašev. Tudi v državah zahodne Evrope se o tem veliko piše in razpravlja. Tako je bil leta 1977

v Švici (kanton Zürich) prvi plebiscit o uzakonitvi evtanazije na svetu. Plebiscit sicer ni uspel, toda problem je močno prisoten.

Evropsko javnost je spomladi 1984 spet močno vzburl primer kirurga Juliusa Hackethla iz Zvezne republike Nemčije, ki je na velikonočni četrtek 69-letni bolnici, ki je trpela zaradi napredovalnega raka na obrazu, preko svojcev dal prinesiti cinkalij, ki ga je raztopljenega v vodi popila in kmalu nato umrla. Proti Hackethalu so vložili obtožbo, o tem so tudi veliko pisali in javnost se je ob tem odločala za in proti evtanaziji.

Po tem zgodovinskem pregledu se povrnimo nazaj k hudo bolnemu ali umirajočemu bolniku, ki je pred nami, ki zares zelo trpi. Dr. Becker, ki že 34 let dela z umirajočimi bolniki, pravi, da je v tem času samo trikrat iz bolnikovih ust slišal resnično iskreno željo, da bi mu dal smrtonosno injekcijo. Večkrat pa je slišal to željo od svojcev, ki se jim je bolnik tako „smilil“, in sicer največkrat pred dopustom (ali pa bred božičem).

Če bolnik reče, da bo kmalu umrl, je treba iz tega spoznati, kako resno to misli. Morda samo preskuša, ali smo ga že odpisali. Če kdo izrazi željo po smrti, se je treba tudi vprašati, kaj ga je pripeljalo v to obupano željo, da si želi samo še smrti. Morda pa je obupal nad človeško bližino, morda je problem predvsem v tem, da

se počuti tako strahotno samega in ima občutek, da je drugim samo v breme in da njegovo življenje nima nobenega smisla več. Toda naše globoko krščansko prepričanje je, da dokler Bog kakega človeka pušča pri življenju, je to življenje vredno življenja. Bog ve zakaj, čeprav mi tega morda ne vemo.

Kadar čutimo, da bolnik resnično želi umreti, ker mu je življenje postalo nevzdržno, se moramo z njim veliko pogovarjati in ga nikoli pustiti samega. Ne moremo mu odvzeti trpljenja, skušamo pa ga lahko z njim skupaj nositi, z njim skupaj iti kos njegove poti, kot naš Bog, ki nas spremlja. To je edini način resnično človeške pomoči umirajočemu, to je edino humana „evtanazija“.

Če tako razmišljamo, lahko rečemo, da so vedno glasnejša prizadevanja za uzakonitev evtanazije odraz krize spremljanja. Odnos do ljudi ne vzdrži več v prisotnosti nekoga, ki trpi in umira. Zato ga je treba „iz usmiljenja do njega“ odstraniti.

Ne vemo, kako bomo mi nekoč umirali. Morda nosimo v sebi željo, da bi umrli tako kot ta ali oni, ki smo ga videli umreti. Morda si želimo, da bi lahko tako kot sv. Frančišek rekli „sestra smrt“, ko bo prišla naša zadnja ura. Umirajoči, ki jih v svojem življenju srečujemo, nam pomagajo dozorevati v odnosu do naše lastne smrti. Zadnji košček poti, ki jo z nekom prehodimo, pomeni najglobljo

Krščansko življenje

Na 1. zasedanju Pastoralnega občnega zbora ljubljanske nadškofije (23. aprila 1988) sta 230 zborovalcev uvedla v razpravljanje z izhodiščnim besedilom o oznanjevanju in krščanskem življenju dr. Janez Gril in dr. Anton Stres. Grilovo besedilo smo objavili v oktobrski št. DŽ, v sedanjosti pa objavljamo 1. del besedila dr. Antona Stresa.

Verniki ljubljanske nadškofije živimo ne samo na izrazitem protorskem, zemljepisnem prehodnem področju, temveč tudi v izrazitem zgodovinskem, kulturnem in duhovnem prehodnem trenutku. V luči naše vere pa to pomeni, da nas je Bog postavil v pomemben čas, da nam je dano živeti v zahtevnih okoliščinah. A verujemo, da lahko na novo doživljamo, da je „naš Bog Bog, ki rešuje“ (Ps 67, 61). Bog nam je zaupal velike naloge, zato naj nas najprej prevzame hvaležnost do njega, nato pa tudi zavest odgovornosti in veselje do iskanja ter ustvarjanja. Naše osnovno izhodišče je vera v Boga, ki ljubi ta svet in naš narod. Nas pa pošilja, da v njem pričujemo za njegovo odrešenje in ga postajamo deležni zase in za druge.

človeško povezanost in ima globok religiozni pomen. Morda je krščansko znamenje ravno to: Pogledajte, kako se srečujejo v umiranju!

Metka Klevišar

1. ZNAMENJA ČASA

1.1. Čas po revoluciji

Prvi prehod, ki je pustil globoke sledove, je bil prehod iz meščanske, demokratične in „klerikalno“ zaznamovane družbe v socialistično in veri nasprotno družbeno in politično ureditev, ki se tudi uradno priznava za diktaturo, pa čeprav diktaturo proletariata. Posledice minulih dogodkov so še danes navzoče v nas in med nami. Pri vernikih so to: prestrašenost, občutek odrinjenosti in zapostavljenosti, nezanimanje za politična in javna družbena vprašanja, zasebnništvo, pomanjkanje pogleda v prihodnost, občutek nemoci... K temu je pripomoglo tudi danes splošno priznano dejstvo, da je v naši državi pravno varstvo posameznika in njegovih svoboščin zelo pomanjkljivo. Zato se mogoče čuti negotovost in izročene na milost in nemilost oblasti, ki daje zakone in jih razlaga, kot se ji trenutno zdi primerno za njeno utrditev. Žrtve takega samovoljnega ravnanja so bili v prvem desetletju po vojni tudi mnogi duhovniki. Vodilni ljudje kr-

1.2. Industrijsko porabništvo

Drugi prehod je prehod iz tradicionalne in pretežno podeželske družbe v sodobno mestno, industrijsko in bolj ali manj porabniško družbo. Torej se naša družba sekularizira (razkristjanja) po dveh poteh: po **politični** kot posledica ateizma vodilne politične strukture in njene ideologije; po **družbeni** kot posledica novega načina življenja, vezanega na sodobno industrijsko družbo, ki je zgrajena na gospodarski dejavnosti in z njo povezanim porabništvom. To pomeni, da ni mogoče valiti krivde za upad vernosti samo na zavestno, uradno politično in ideološko ravnanje s Cerkvijo in vero, temveč je treba veliko bolj upoštevati vse tiste spremembe v mišljenju in življenju ljudi, ki jih je s seboj prinesla nova industrijska, meščanska in porabniška družba. Vse to skupaj pa povzroča opuščanje tradicij in izginjanje izrazitih krščanskih vrednot ter krščanskih simbolov iz javnosti. Povečuje se tudi vpliv sredstev javnega obveščanja ob hkratni odsotnosti Cerkve na tem področju, posebno radiu in televiziji. Vpliv družine in družinskega življenja močno slabi. Ni pa v krizi samo družina. Vse temeljne človeške skupine (poleg družine tudi prijateljske združbe in delovne tovarišije) so — tako kot na splošno v sodobni družbi — tudi pri nas v globoki krizi. To ima hude posledice. V temeljnih skupinah je namreč človek duhov-

ščanske misli in kulture so bili v vojni ali po njej tako ali drugače odstranjeni. Kultura se je oddaljila od krščanske misli in nima močnega krščanskega osebja v kulturnem življenju naroda. Cerkveno je bilo in je v glavnem še vedno preveč omejeno na bogočastje. Tudi zato laiki ostajajo predvsem „porabniki“ duhovniškega bogoslužnega delovanja, saj imajo zelo malo prostora za izrazito laiške dejavnosti. Na splošno lahko rečemo, da nam primanjkuje vesele samozvesti, močne notranje osebne prepričanosti in pravega ponosa, da smemo biti kristjani. Mnogi med nami so v sebi tudi velikokrat razdvojeni: videz, ki ga naj bi ustvarjali v javnosti, ne izraža vedno njihovega notranjega prepričanja.

no doma, tam sprejema in ponotrnanja svoje osrednje življenjske vrednote, preko teh skupin se tudi vgrajuje v širšo družbeno skupnost. Sodobni razpad teh skupin, med katerimi ima družina prednostno mesto, se zato razodeva v vrednostni brezbriznosti in moralni ter čustveni otopelosti, včasih celo grobosti pri mnogih predstavnikih mlajšega rodu.

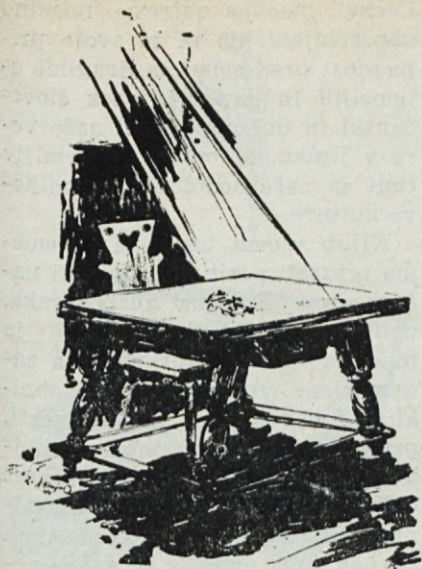
Vedno večja odsotnost žive vere v Boga ima hude posledice za moralo. Na svoj način se potrjuje znan izrek: „Če ni Boga, je vse dovoljeno.“ Mnogi sicer še priznavajo tradicionalne krščanske moralne vrednote poštenja, iskrenosti, solidarnosti, pravičnosti, spoštovanja sočloveka, zvestobe in nesebičnosti, vendar so brez vere v Boga te vrednote brez svoje dokončne podlage. Odtod veliko večja moralna negotovost, nezanesljivost in prilagodljivost, katere vodilo je to, kar se „splaca“, ne pa to, kar je „prav“. Vse to bojuje znanim in številnim primerom neodgovornega ravnanja. Na področju morale ima velik vpliv javno mnenje. To pri nas dopušča skoraj prav vse brez razločka. To se še posebej kaže na področju odnosov med spoloma. Družina kot ustanova in zakon kot zakrament sta za mnoge zanemarljivi formalizem, zakonska zvestoba pa prav tako nepotrebno omejevanje človekove svobode. Na splošno lahko rečemo, da naši sodobniki ne znajo ločiti med svobodo in samovoljo, zato imajo vsako moralno ob-

veznost za škodljivo in človeku sovražno omejevanje prostosti.

To je tudi čas — danes že močje polpreteklega — sorazmerne-ga blagostanja, čeprav smo pravzaprav živelj nad svojimi upravičenimi možnostmi. Tudi to iskanije blagostanja, do katerega pridemo pri nas veliko teže kot v razvitem svetu, je močno prizadelo družinsko življenje, predvsem pa žene in matere, ki so v veliki večini zaposlene, njihove nenadomestljive materinske in vzgojiteljske naloge v družini pa niso dovolj ovrednotene in spoštovane. Začel se je izgubljeni čut za pravično razmerje med storjenim delom in prejetim zaslužkom. Iskanije težko dosegljivega blagostanja terja ne samo več dela in napora, temveč vodi včasih tudi do moralno dvomljive „iznajdljivosti“. Ne živimo v ozračju „čistih računov“. Gmotno blagostanje tako zelo pogosto zasenči veliko vrednoto družinskega življenja in drugih prijateljskih medčloveških odnosov, smisel za pravičnost in duhovne vrednote.

1.3. Dolžnost namesto vrednote

Za naš narodni značaj je značilno, da življenje za nas ni v prvi vrsti milost, ponujena možnost in zastonjski dar, ki bi se ga naj najprej veselili in zanj zahvaljevali, temveč dolžnost in obveznost. Danes mnogi mislijo, da morajo „uspjeti“ predvsem na poklicnem in gospodarskem področju. Neuspelih ne znamo prenesti, težko

sprejemamo svoje pomanjkljivosti in omejenosti. Tudi odtod tako številni samomori. To vpliva prav tako na našo vernost: v ospredje so postavljene dolžnosti. Tudi zato vidijo mnogi v krščanstvu in njegovi morali v prvi vrsti obremenjujočo zahtevnost, nesvobodo in hlapčevsko podrejenost Bogu.

1.4. Poudarjena institucija

Samo vernost, ki je bolj zunanja, se zadovolji s Cerkvijo, ki je v prvi vrsti institucija. Za naše krščanstvo pa je tudi to značilno. Na to so gotovo vplivale tudi družbene in politične razmere. Zelo je močna solidarnostna pripadnost Cerkvi kot preganjani ali vsaj zapostavljeni ustanovi, ki se

je v veliki meri ohranila celo kljub nemajhnim naporom, da bi ji vzeli moralni ugled. Ta pripadnost je seveda iskrena. Lahko pa ostane kdaj zgolj zunanja in ne izhaja iz doživetja vrednote, kar pravo krščanstvo je. Nevarno pa je, če za voljo občutka ogroženosti od zunaj usahne v nas ustvarjalni nemir, ki hoče boljše in je pripravljen za to tudi kaj tvegati. Pri manjkuje nam ustvarjalnega nemira, saj smo na splošno nagnjeni k čakanju na navodila od zgoraj. Poudarek na Cerkvi kot instituciji se kaže tudi pri uvajanju mladih v krščanstvo. Tako družina prepušča versko vzgojo Cerkvi. Vendar cerkvena institucija ne more v tem nikoli enakovredno nadomestiti družine, pač pa bi se morala družinska in cerkvena veroučna vzgoja dopolnjevati. Cerkev se je nehote začela prilagajati družbenemu modelu institucionalizirane delitve dela, preverljive učinkovitosti in temu ustrezne specializacije, s tem pa se še dodatno izgublja zavest, da je Cerkev predvsem občestvo, „družina božjih otrok“, kjer bi morali biti v ospredju medosebni odnosi.

1.5. Nova kultura

Kot tretji prehod pa lahko označimo vse tisto, kar se dogaja pri nas zadnjih pet let: pojavljanje nove demokratičnosti in njej ustrezne kulture. Zanj je značilno, da ji stojijo na čelu izrazito laični krogi. Pri mnogih pa se razo-

čaranje in nezaupanje nad politično vodilno strukturo prenaša tudi na drugo, na cerkveno. Ta laičnost vere naravnost ne napada, pogosto jo celo spremlja določena nekonfesionalna in institucionalno nevezana, zasebna vernost. Zavoljo vsega tega je bolj kot nereligioznost za te kroge značilna nekonfesionalnost, „necerkvenost“. Člani Cerkve moramo biti zaskrbljeni nad tem, da številni rojaki postavljajo na isto raven Cerkev in partijsko institucijo: da ni dovolj razvidna evangelijska drugačnost Cerkve. Očitno pa je to povezano tudi z veliko krizo zaupanja v „vodilne“ na vseh ravneh življenja.

Naš vzgojno-izobraževalni sistem ne izobražuje močnih in samostojnih osebnosti. Tudi ni vedno in dosledno spoštovana pravica staršev, da odločajo o vzgoji svojih otrok, kar je sicer ena izmed bistvenih človekovih pravic. Šola vzgaja v smeri tehnične in poklicne usposobljenosti ter uradne ideologije. Vzgaja tudi v duhu materialističnega nazora na svet in življenje. To ima za posledico določeno pomanjkanje globlje duhovne omike, ki bi se hranila iz velikih stvaritev zahodne in krščanske kulture. Namesto tega stopajo v ospredje zahteve po neposredni dokazljivosti, otipljivosti in učinkovitosti. Pomanjkljivost verske in splošne izobrazbe se izraža tudi tako, da mnogi verni ljudje med nami sicer junaško in zvesto vztrajajo v svoji veri in

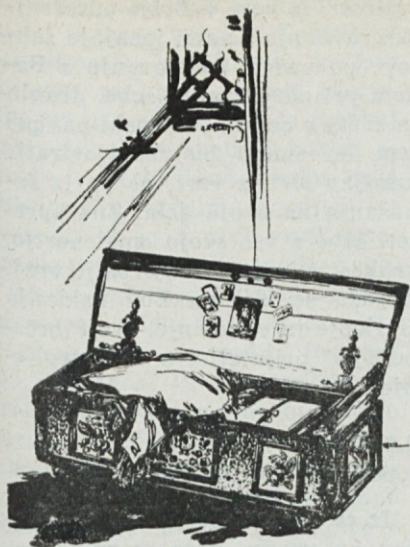
Cerkvi, niso pa ustrezno miselno usposobljeni, da bi to svojo pripadnost pred seboj in drugimi utemeljili in izrazili globok človečanski in duhovni smisel naše vere v jeziku, ki bi bil sprejemljiv tudi za naše sodobnike in njihovo kulturo.

Kljub vsemu temu pa ne smemo prezreti pozitivnih danosti našega časa. Splošna gospodarska, politična in ideološka kriza je mnogim ljudem odprla oči za zanemarljive vrednote, naši sodobniki si želijo resnice in iskrenosti, pristnosti, strpnosti in medsebojnega spoštovanja. Krepi se zavest o človekovih pravicah do svobodenega osebnega življenja na vseh ravneh. Med nami je še vedno veliko pogumnih ljudi, ki se bojujejo za več pravice in svobode. Mnogi naši ljudje so pripravljeni pomagati sočloveku v nesreči in požrtvovalno sodelujejo z vsemi, ki jim lahko zaupajo. Med našimi verniki je mnogo velikodušnosti in tihe zvestobe.

2. IZVOR IN SMER KRŠČANSKEGA ŽIVLJENJA

V tem družbenem in duhovnem okolju nam je dano po božji Previdnosti živeti in pričevati za Jezusa Kristusa kot tistega, ki ima edini Besede večnega življenja. Pričujemo pa samo tedaj, kadar tudi sami doživljamo, da življenje z Gospodom Jezusom in v Cerkvi odrešuje.

Naše krščansko življenje je od-

sev božjega življenja v nas in udeležba pri njem. To božje življenje pa se nam je razodelo v Jezusu Kristusu, ki je o sebi rekel: „Kdor je videl mene, je videl Očeta“ (Jn 14, 9). V Jezusu Kristusu gledamo učlovečenega Boga, gledamo po človeško zaživeto božje življenje, po božje zaživeto človeško življenje. Odkar smo začeli spoznavati Gospoda Jezusa, opuščamo človeške predstave o Bogu in človeku, opuščamo zgolj človeško modrost, saj v Svetem Duhu doživljamo, da je tista, ki nam prihaja naproti po Gospodu Jezusu, popolnejša. Zato tudi v Jezusovem in našem Očetu ne gledamo v prvi vrsti gospodovalca in mogočnega, temveč neomejeno in neizčrpno moč odpuščanja, odreševanja

in razdajanja. To se je v Jezusu izrazilo v najpopolnejši obliki v njegovi smrti na križu in v njegovem vstajenju. Krst in evharistija sta tista osrednja zakramenta krščanskega življenja, v katerih se mi, ki se teh zakramentov udeležujemo, pridružujemo Jezusovemu umiranju in vstajenju, ju postajamo deležni in tako umiramo staremu človeku in vstajamo v novega. Zato sta tudi krst in evharistija zakramentalna nosilca in stebra našega krščanskega življenja. Jezusova smrt in vstajenje in naše vključevanje v njiju je osnovna ritmična celica krščanskega življenja, iz katere živi vsak kristjan na najrazličnejših krajih, okoliščinah in trenutkih svojega življenja. Krščansko življenje je potemtakem življenje v najrazličnejših oblikah žrtvovanja samega sebe za druge, v verni zavesti, da je končno Sveti Duh tisti, ki nam to omogoča in nas s tem vključuje v življenje Boga samega: Očeta, ki nam daje svojega Sina, in Sina, ki ni samo rekel: „Kdor bo skušal svoje življenje rešiti, ga bo izgubil, kdor pa ga bo izgubil, ga bo rešil“ (Lk 17, 33), temveč je to življenjsko vodilo tudi otipljivo uresničil: na križu se je „izgubil“ za nas, v vstajenju je „rešil“ sebe in nas.

2.1. Kristjan živi iz vere, upanja in ljubezni

„Sedaj pa ostanejo vera, upanje in ljubezen...“ (1 Kor 13, 13). Vera, upanje in ljubezen so tri

bistvena vodila krščanskega življenja. Na svoje življenje in celotno dogajanje v svetu gledamo v veri in v njej ocenjujemo, vrednotimo in osmišljamo posamične dogodke. Živimo iz zaupanja v božjo dobroto. „Sicer pa vemo, da njim, ki ljubijo Boga, vse pripomore k dobremu“ (Rim 8, 28). Ob neprijetnem dogodku ne obupujemo, temveč se najprej vprašamo, kako naj ga obrnemo v dobro za druge in zase. V ljubezni pa se trudimo s pomočjo Svetega Duha namesto sebe postaviti v središče pozornosti in prizadevanja svoje bližnje, v katerih gledamo Božje otroke in Jezusove brate in sestre. Zavedamo se, da je božja ljubezen brezpogojna in zvesta, tako da je ne more premagati nobena naša nezvestoba. Zato smo tudi mi pripravljeni na spravo in odpuščanje. Prav v tem se trudimo posnemati nebeškega Očeta, njegovo popolnost in usmiljenje, saj daje, da sije sonce nad pravičnimi in krivičnimi (prim. Mt 5, 48).

Bog nas je ustvaril in po Jezusu Kristusu odrešil zastonj. Temeljno krščansko življenjsko občutje potemtakem ni moralistična zahtevnost in obveznost uspeti za vsako ceno, pa naj gre za uspešnost v zunanji dejavnosti ali v notranji popolnosti. Naša osnovna življenjska drža je zahvaljevanje (prim. Kol 4, 2). Naša odgovornost zavoljo tega seveda ni nič manjša, pač pa je zato veliko bolj izrazito znamenje krščanske

zrelosti: iz vere v Božje odrešensko ravnanje z nami izhajajo zahteve po našem sodelovanju z Bogom pri odreševanju sebe, drugih in sveta v celoti. Neuspehi nas pri tem ne smejo bistveno ovirati: kristjan živi iz vere, ne pa iz zanašanja na svoja dela. Zna sprejeti sebe z vso svojo omejenostjo, krhkostjo in pomankljivostjo vred. Zaveda se, da mu Bog naklanja življenje in odrešenje, svoje brezpogojno prijateljstvo in potrpljenje.

2.2. Osebno življenje v odgovornosti do Boga

Iz te zavesti božjih milosti darov pa vznika nato moralna zavest odgovornosti za prejete talente. Kristjan prej ali slej čuti poziv, da bi postal močna **moralna** osebnost, za katero je najpomembnejše, kaj je po svojem srcu pred Bogom. To je za kristjana v preizkušnjah bistvenega pomena. Najbolj odločilno za nas ni tisto, kar menijo ljudje, ki sodijo po videzu, temveč tisto, kar meni o nas Bog. Naša prva življenjska naloga tudi ni uspešnost v zunanjem delovanju in življenju, temveč oblikovanje sebe v Božjega otroka, Jezusovega brata in prebivališče Svetega Duha. „Kaj pomaga človeku, če si ves svet pridobi, svoje življenje pa pogubi“ (Mr 8, 36).

Za takšno dosledno versko in moralno življenje, ki na prvo mesto postavlja notranje duhovno zorenje in izpopolnjevanje, je v sedanjem svetu potrebna velika

mera samostojnosti in neodvisnosti od javnega mnenja. Takšen je nekonformističen človek, ki živi po vesti, ne pa po vplivih okolja. Biti pri nas kristjan se še posebej pravi živeti „v svobodi od strahu pred oblastjo in javnim mnenjem, v svobodi, ki jo v prvi vrsti omogočata vera in ljubezen do Boga. V svetu, katerega kultura in javna morala nista več „krščanski“, v svetu, kjer sta vodilo tostranska uspešnost in učinkovitost, je kristjanu zavest o tem milostnem daru življenja in odrešenja ter s tem o nujnem nekonformizmu njegovega življenja iz vere neogibno potrebna. Samo tako je mogoče v tem svetu ostati kristjan. Pripravljenost na žrtve za zvestobo svoji veri in vesti, ki so jo prejšnji rodovi dovolj izpričali, ne bi smela usahnuti med nami.

V tej luči je tudi treba ovrednotiti redovniško življenje v naši krajevni Cerkvi: redovništvo predstavlja kot dosledno življenje iz vere in kot življenje po evangelijskih svetih izrazit primer krščanskega nekonformizma in krščanske življenjske drugačnosti. Zato bi naj imelo posebno mesto v Cerkvi in posebno pričevanjsko moč. Naši redovniki si morajo torej zastaviti naslednje vprašanje: ali ta nekonformizem ozirama evangelijska drugačnost resnično izstopa iz njihovega življenjskega sloga, ki bi naj pričeval o njihovi veri, da je končno „le eno potrebno“ (Lk 10, 42)?

2.3. Občestvenost

Močna religiozna in moralna osebnost pa nikakor ne izključuje, temveč celo nujno vključuje občestvenost. Krščanstvo je občestvena vera in človeka usposablja za občestvenost. Vero prejemamo v občestvu in jo živimo skupaj z drugimi. Tudi doživetje življenjskega smisla je vezano na doživetje pristnih medčloveških odnosov. Če si naši sodobniki tolikokrat boleče zastavljajo vprašanje smisla življenja, je to znamenje, da so naši medčloveški odnosi zelo pomanjkljivi.

Povezanost s cerkvenim občestvom je drugi pol osebnostnega religioznega življenja. Občestvenost pa ni isto kot institucionaliziranost. V občestvu niso v ospredju razmerja moči, oblasti in ukazovanja, temveč služenja in dialoga. To je Jezus svojim apostolom večkrat in zelo razločno nakazal: kdor je največji, naj bo služabnik, gospodovalni odnosi so značilni za poganstvo, za krščanstvo bi morali biti značilni odnosi bratske enakopravnosti (prim. Mr 10, 42-45).

Za kristjana pa je Cerkev več kot samo nujno potrebno sredstvo za rast osebnosti in duhovnega zorenja. Cerkev je za nas več kot samo skupina enako mislečih in verujočih. Na tej naravni danosti je namreč zgrajena Cerkev kot „zakrament“. Nismo mi tisti, ki oblikujemo Cerkev, temveč Cerkev oblikuje nas. Odrešenje je dar, nad katerim nimamo oblasti, pač

pa ga prejemamo po „službi Cerkve“: po Besedi, ki prihaja preko nje, in zakramentih, med katerimi sta osrednja krst in evharistija. Zato cerkvena „institucija“ ni samo ena med mnogimi drugimi in ni samo na njihovi ravni.

2.4. Nenadomestljiva družina

Poleg cerkvene občestvenosti obstaja še družinska. V sodobnem svetu, kjer so druge oblike družbenega življenja že bolj ali manj sekularizirane, je družina edini prostor zunaj cerkvenega občestva, kjer lahko občestveno gojimo versko življenje. To je še posebej pomembno, ko pomislimo na vzgojo novih rodov v veri. Vzgoja je več kot učenje katekizma, verska vzgoja je najprej vzpostavljanje osebnega odnosa do Boga, uvajanje v molitev, ponotranjenje verskega prepričanja, vrednot in predvsem vedenjskih vzorcev. Vsak vzgojitelj je in mora biti v nekem smislu „vzornik“. Prvi vzorniki pa so mladim vedno starši. Zato se vsaka verska vzgoja začne v družini; kar se dogaja pri verouku, je samo dopolnilno vključevanje mladih v župnijsko občestvo in nazorska (teološka) izobrazba. In ker je danes širše družbeno okolje razkristjanjeno ter javno življenje v veliki meri sekularizirano, je družina prvenstveno okolje verskega življenja, mišljenja in ravnanja. Občestveni pol verskega življenja predstavlja torej v našem sodobnem okolju sklop družinskega in cerkvenega

občestvenega življenja. Odločilno vlogo imata družina in župnija ter razne manjše skupine, ki nastajajo v okviru župnije.

2.5. „Sol zemlje in luč sveta“

Božje kraljestvo je med nami, začenja se tukaj, tudi če ne moremo nobenih tukajšnjih razmer enačiti z njim. Božje kraljestvo zahteva torej določeno smer izpopolnjevanja človekovih razmerij do Boga, narave, drugih ljudi in samega sebe, in sicer v luči krščanskega nauka o človeku, njegovem odrešenju in njegovem Stvarniku ter Odrešeniku. To vključuje določeno ravnanje s soljudmi na ravni neposrednih medčloveških stikov in na ravni družabnega življenja. Kristjanova moralna odgovornost obsega torej tudi področje državne in narodove usode.

V luči vprašanj, ki tarejo sodobno človeštvo, se še posebej zavedamo, da je ena izmed osrednjih značilnosti krščanskih odnosov nenasilje. Evangeljski odnos je bistveno nenasilen odnos do življenja in do soljudi. Najbolj nenasilen pa je v svojem ravanju z nami Bog. Od tod bistvena zahteva po nenasilju v našem življenju. Danes je od tega odvisno celo preživetje človeštva. To nenasilje se začne z nasiljem nad resnico (resnicoljubnost), se nadaljuje z nenasiljem nad ljudmi (pravičnost) in konča z ljubečim samožrtvovanjem za drugega. Če pri tem upoštevamo, da je vsa naša zahodna civilizacija danes v hudi in vsestranski kri-

zi in izhaja ta kriza iz nasilnosti nad naravo in soljudmi (okolje, oboroževanje, ekonomsko izkoriščanje in zatiranje na področjih, ki jih hoče braniti sodobna zavešt o človekovih pravicah), potem je treba poudarjati, da predstavlja Jezusova beseda o božjem kraljestvu za sodobni svet edinstveno, moralno „pot, resnico in življenje“. Naša vera ima zato odločilen pomen tudi za preživetje tega današnjega sveta. Zavoljo posebnih razmer, predvsem pa zavoljo praktične nemožnosti, da bi svoje družbene, svetne odgovornosti jemali nase tako, kot čutimo, da bi jih v luči vere morali, se slovenski kristjani tega na splošno premalo zavedamo. Naša mo-

ralna odgovornost ostaja pretežno na ravni individualnega življenja. Danes pa so se pri nas razmere že tako zaostrele, da je ta zahteva po širšem zavzemanju za skupno blaginjo veliko bolj na dlani, pa tudi vedno več naših sodobnikov se obrača k Cerkvi in pričakuje od nje kot moralne avtoritete velik prispevek k moralni prenovi in reševanju nakopičenih težav (narodova samobitnost, kultura, demokracija, mir, spoštovanje človekovih pravic itd.). Veliko vprašanje pa je, če smo teološko, moralno in strokovno pripravljeni sodelovati pri tovrstnem reševanju.

(Konec prihodnjič)

Pripravil dr. Anton Stres

MEMENTO MORI

Dolgost življenja našega je kratka,
kaj znancev je zasula že lopata!
Odperta noč in dan so groba vrata,
ač' dneva ne pove nobena prat'ka.

Pred smrtjo ne obvárje koža gladka,
od nje nas ne odkupijo kupi zláta,
ne odpodí od nas življenja tata
veselja hrup, ne pevcev pesem sladka.

Naj zmislí, kor slepoto ljubi svéta
in od veselja do veselja leta,
da smrtna žetev vsak dan bolj dozóri.

Znabiti, da kdor zdaj vesel prepeva,
v mrtvaškem prtu nam pred koncem
dneva
molče trobental bo: „Memento mori!“

France Prešeren

VERNI DUŠI MATERINI

Na tvojem grobu luč gori,
na moji duši noč sloni.
Težko udarja jok zvonov
in se izgublja v molk grobov.

Večer je žalostno drevo,
iz zemlje raste pod nebo.

Na njem so gnezda tujih ptic,
iz njih prihaja tožen klic.

Obrazi zgrinjajo v megli,
ko blede sence večnosti.

Že čutim stisk ljubečih rok,
prestopam ozki zemski krog.

Glej, rože sem na grob ti dal,
ob tvoji luči se prižgal.

Napaja me tvoj sveti mir.
Spokojno stopam v svoj večer.

Severin Šali

Samotnemu, tihemu, zvestemu

(Ob 100-letnici rojstva Stanka Majcna)

V oktobru smo praznovali stoletnico rojstva človeka, ki ga še pred desetletji večina Slovencev ni poznala. Vsaj ne kot literata. In vendar je eden klasikov naše književnosti.

Ko je Majcen pred prvo svetovno vojno pa potem med obema pisal pesmi, so te bile take, da razen ene niso našle mesta v šolskih berilih. Njegova proza je bila porazgubljena po revijah, njegove drame uprizorjene brez večjega odmeva (Kasija) ali pa sploh ne (Za novi rod). Skratka, bil je neznanec, vse dokler se ni leta 1944 pojavil s knjigo „Bogar Meho“ ter z „Materami“ v ljubljanski Drami.

V literarnih zgodovinah je bil omenjen bolj mimogrede, po nastopu komunizma pa prva leta seveda sploh ne.

Med nami — vsaj v Argentini — pa smo o njem večkrat slišali. Predvsem od takrat, ko je Tine Debeljak pri SKA izdal njegove „Povestice“, ko je v Meddobju objavil o Majcnu izčrpno študijo, ko je, čeprav pod psevdonimom „Fran Zore“, ista revija natisnila vrsto novih neznanih pesmi — med njimi prvič tudi ciklus „Kočevski Rog“ — in ko je Simon Preprost izdal „Frana Zoreta“ pesniško zbirko „Dežela“. Slovensko

gledališče v Buenos Airesu je uprizorilo „Matere“, njegove pesmi pa so bile odtelej med nami večkrat recitirane po domobranskih in drugih proslavah, komentirane na Visokošolskem tečaju, ponatisnjene po raznih naših publikacijah.

Prav Debeljakova študija je opozorila domače literarne zgodovinarje, da so se za Majcna začeli zanimati. V naslednjih letih sta domá izšli dve knjigi Izbranih del (s študijo Marje Boršnikove), a seveda v izboru in načinu, ki sta že danes kritično gledana, še bolj bosta pa v bodoče... Že letošnja študija (Goran Schmidt) v knjigi, ki prinaša tri Majcnove drame, kaže, da je od izida Izbranih del v dveh desetletjih preteklo mnogo Ljublanice pod Tromostovjem...

Vendar se bo ob novih zapiskih domá pa ob še kakšnih podatkih, objavljenih v tujini, šele čez leta pokazala resnična podoba tega našega umetnika, pa tudi v marsičem še vedno zakrito ozadje te tragične dobe našega naroda, ob kateri — da se ustavimo samo na umetniškem področju — so bila leta nekdanjega predvojnega „srednjeveškega obskurantizma“, „klerikalnega mračnjastva in strahovlade“, „katoliškega duhov-

nega nasilja“ in podobnega — ošpice v primeri s povojnim rakom. To se more napisati ob vseh napakah katoliških krogov v preteklosti in vseh kdaj neinteligentnih postopkih ter nerazumevanju umetnikovega dela, ob vsem dejstvu, da tudi Majcen sam, v katoliški reviji, ni vedno našel „vzdušja, ki bi mogel v njem svobodno dihati in delati.“ *

Pascalov „qui veut faire l'ange...“, „kdor hoče iz človeka narediti angela, naredi iz njega žival“, ne velja samo za posameznika, ki bi hotel iz sebe narediti bitje, za kakršno mu narava ni bila ustvarjena. Velja tudi za celotno družbo, kadar jo „prevzgajajo“ zaljubljeni v „neustavljivi človeški moralni progres“, zaljubljeni v svojo razsvetljensko, svet odrešujočo funkcijo...

Danes se doma vedno pogosteje sprašujejo, kakšno je mesto in pomen Majcna znotraj sloven-

* Samo za primer, do kakšne mere je pa prav pri Majcnu doma po vojni šlo za duhovno nasilje, nam kažejo njegova pisanja, za katera v Izbranih delih „ni bilo prostora“. Toda na neki način je še bolj značilna skoraj zakrita poteza, ki se prikaže iz ene domá pred kratkim objavljenih pripomb: „Majcen je za ponatis 'Morske zvezde' v ID zaradi nenehnega uredničinega (Boršnikove) insistiranja naposled popustil, da je črtala zadnji stavek ter v svoji študiji tako deklinirano vero lahko interpretirala kot religiozno skepsa...“

STANKO MAJCEN

(* 1888, Maribor — † 1970, Maribor)

ske literature, pa tudi — kakor beremo — od kod in zakaj povečan interes za njegovo delo ravno danes.

Posamezniki dobro vedo za odgovor. Množica pa se še dolgo ne bo mogla osvestiti. Pri tem ne bo najvažnejše vloge igralo dejstvo, da domá — ob vsem nekem narodnem prebujenju — politični moment za marsikaj še ni zrel. Težko bo tudi zato, ker doma mlajšim, še tako resnice željnim, ki pa so rasli in dorasli v Majcnu povsem nasprotnem duhovnem ozračju, niti pretekli dogodki niti pesnikov svet niso lahko doumljivi.

Ob vseh visokih javnih funkcijah, ki jih je zavzemal, je Majcen bil samotni človek. Tih pesnik, globok poznavalec človeka, tako kmeta kakor meščana, rahločuten opazovalec ženske duše, kdaj drzen metaforist in kdaj še bolj drzen iskalec drznih tematik. Nekaj novega v naši književnosti, čeprav... je njemu samemu, in to že dalj časa, njegovo lastno književno delo bilo nekaj povsem — — nezanimivega. Od kar pa je, kakor je napisal, „svoje misli pasel po drugih pašah“, ko je bil blizu samo še mistikom, še posebej.

Majcen je klasik. V času zasedano in vendar večnoveljavno je njegovo pisanje. Je osebno in vendar univerzalno. Je zemeljsko, kdaj kar kruto zemeljsko, in vendar s pridihom onstranstva. Zato bodo njegove pesmi vedno prebudile strune bravčevega srca, zato bo s svojimi zgodbami in dramami vedno imel kaj povedati človeku. In ker je tako, ne bo minilo mnogo let, ko bo **opus** o njem obširnejši od tega, kolikršnega je sam ustvaril.

— — —

Literarni zgodovinarji se bodo še dolgo ukvarjali z njim. Iskali bodo, h kateremu literarnemu gibanju naj bi ga prištel. Toda v njegovem pisanju ni samo neskladnosti med nazori, slogi in prijemi, Majcen je v raznih dobah bil „razno“ in to kdaj celo v isti dobi. Še njegova lastna — verjetno zadnja — samooznaka („sem

realist, če hočete naturalist“), drži le v nekem času in le do neke stopnje. Kot vsak resničen umetnik je pač ustvarjal in se ni spraveval, zakaj mu poje tako in ne drugače, zakaj danes drugače, kakor mu je bilo včeraj. Pisali bodo o njegovem slogu, o njegovih prijemih, o njegovem pogledu na smisel življenja in smrti, o njegovi kdaj preprosti, narodno pesem posnemajoči, drugič pa skoraj povsem že v iracionalnost prehajajoči poeziji — stotine je tem za poklicne literarne zgodovinarje.

Mi bi pa tu — in danes v okviru verske revije, ki izhaja v diaspori — želeli samo nakazati dvoja sicer neliterarnih pa vendar, se nam zdi, za spoznavanje Majcnove osebnosti važnih značilnosti.

Besedni umetnik ima predvsem „nalogo“ odkrivati drugim lepoto, dati čutiti dobroto, vendar — dramatik še posebej — ima na neki način tudi še dodatno „funkcijo“: s svojimi stvaritvami „času držati ogledalo“, kazati resnico.

In prav Majcen nam na tej točki lahko marsikaj pove...

Predvsem je tu dejstvo, da gre pri Majcnu — vsaj na prvi pogled — za nekaj paradoksalnega. Človek, ki mu je bil pojem „katoliške umetnosti“ (ali „literature“) nerazumljiv; človek, ki se je ob oznaki „katoliškega ekspresionista“ nasmehnil in ki se je od vsega začetka zavedal avtonomnosti umetnosti (pojem „katoliške literature“ mu je moral biti ob

vsej močni francoski tako imenovani „katoliški literaturi“ nekaj tujega, kakor bi drugemu bil tuj pojem — recimo — „pravoslavne literature“); človek, ki je kdaj drzno govoril z Bogom — — ta človek bo v naši literarni zgodovini ostal kot eden redkih resničnih krščanskih umetnikov in to ob vseh naših številnih religioznih pesnikih, dramatikih in podobnem.

Njegove pesmi, njegova proza ga dostikrat prikažejo kot borivca z Bogom, Jakobovega dvojnika, kar dostikrat niti kristjanom ni razumljivo, kakor naj bo torej nevernemu, ki te borbe („Ne spustim te, dokler me ne blagosloviš!“) ne more dojeti, ki ne more imeti posluha, da bi zaslišal, kako „borivec ‘z’ Bogom“, pomeni tako „contra“ kakor „cum“.

Gotovo je tudi Majcen moral skozi marsikako gluho noč z občutkom popolnega božjega neodmeva, skozi „la noche oscura“, ki so jo doživljali celo svetniki in še posebej mistiki — zadnja leta Majcnu tako blizu —, gotovo je to skušal razumeti, še preden je „segel po svetnikih...“, ki so nam žal tako tuji“, še preden je pričel prevajati Terezijo Avilsko.

Majcen bi nam znal povedati, kako ni dozorevanja brez samote in brez notranjega poglobljanja. Zaskrbljenim za „katoliško literaturo“ bi ljubeče svetoval, naj svoje energije, svoje talente, svoje tudi organizacijske zmožnosti — tolikokrat v službi naravnost svete in strastne ljubezni do slo-

venske besede — prenesó na skrb za globlje, doživeto, živo religioznost našega človeka. To — in to edino — da bo lahko rodilo tudi besedne umetnike, take, iz katerih bi zavelo pristno in torej oživljajoče krščanstvo.

Govoril bi pa tudi slovenstvo ljubečim nevernim, ljudem čiste ga srca in poštenega intelekta: ni in ne more biti umetnosti brez doživetja Transcendence. In zlasti ne more biti umetnosti tam, kjer smisel za Transcendenco načrtno ubijajo. Ne bo umetnosti, če ne bo občutka svetosti človekove osebe, če nas ob gnetenju „novega človeka“ prevzema zahteva „zgodovinske nujnosti“, prepričanje, da je treba Molohu žrtvovati današnjega „posamičnega človeka“, če hočemo doseči dobro „jutrišnjega človeštva“. Hoteti dati narodu veliko umetnost, medtem pa dopustiti, da družba uničuje človeka kot osebo, da družba relativizira vse vrednote, je enako logično, kakor hoteti s sneženimi kepami pomagati k bujnejšemu ognju. V neki družbi — skupnosti, narodu — niti ni treba, da pride do desakralizacije vsega, dovolj je, da zavlada splošni relativizem, ko je konec dramatičnosti, z njo pa v umetnosti konec še vse česa drugega in ne samo — recimo — dramatike...

To in še mnogo drugega bi Majcen povedal. Pa niti ne samo ateistom. Tudi kakemu naprednemu kristjanu...

Ne gre le za „Stvarnikovo“ (o-

seba iz „Revolucije“, ki nosi marsikako Majcnovo potezo, enako kot njegov sin „Vanja“...) misel, kako se „človeštvo obrača zdaj na to plat zdaj na ono in da je do- slej krvavo plačalo vsako zmoto, vsako zagrešitev smeri, ki mu je načrtana že v knjigah Mojzesovih“, niti ne samo za misel njegovega sina „brambovca“ Vanje („Z zločinom hoteti doseči višjo moralno raven človeštva, je himera!“), je slepilo) — ne gre samo za to: vse Majcnovo pisanje se v bistvu suče okrog večnove- ljavnih naravnih zakonov, pred- vsem okrog svetosti človekovega bitja, pa naj njegovi „junaki“ pri- padajo kateremukoli že stanu.

Majcen — spet ena tragičnih figur naše zgodovine. Človek, ki se je jasno zavedal, da je „nekaj povedati hotel, morda tudi nekaj povedati imel“, a ki, kakor pravi, „ni bil dovolj močan, da bi si ust- varil občinstvo“. K njegovi za- grenjenosti je brez dvoma prispe- vala tudi zavest, da so ljudje glu- hi in da je množica — kamor se ne dá vedno prištevati samo „pleb- sa“ — zakleto gluha. So dobe, ko noben umetnik ni „dovolj močan“, da bi pretresel množico. In ob gluhoti, ki jo umetnik — pa saj ne gre samo za besednega umet- nika ali umetnika sploh — začu- ti okrog sebe, ob zavesti, da nje- gova „Orfejeva pesem“ zveni v prazno, ali se ne čuti obsojenega na molk, že v življenju obsoje- nega na smrt? Ali je čudno, če se kdaj zagreni?

Doma mlajši zgodovinarji od- krivajo, da je Majcen dostikrat imel kritičen „odnos do institu- cionalne Cerkve“. Bolj kot za za- doščanje ob spoznanju, da je nek- do, ki jim je blizu, imel podobna čustva, kakor jih imajo oni sami, gre verjetno za odkritje neke po- teze, ki se jim zdi — kar je pov- sem razumljivo — če že ne dru- gega vsaj — čudna. Mlad človek doma, ki je štirideset let rasel v ozračju, kakršno je bilo, ne more ločiti med Cerkvijo, ki je nadna- ravna skrivnost, pa med Cerkvi- jo, ki je istočasno skupek ljudi, in to skupek grešnih, kdaj zelo gre- šnih ljudi. Morda bi jim ob tem vprašanju pomagali k jasnosti drugi ljudje, ko najsi gre za pol šaljivce, kakršen je — ob vsem svetovnem slovesu — neki tukaj- šnji fiziolog („Treba je biti vsaj 25 odstotkov antiklerikalca, če ho- češ biti dober katoličan...“) ali pa resne besede, ki so jih v od- nosih do institucionalne Cerkve imeli — svetniki.

Majcnova osebna religioznost? Presveta mu je morala biti, da bi o njej govoril. Ob oznaki svoje- ga očeta („silnega očeta“), ki je bil „neuklonljiv, nemara celo uporen“, ki pa je „vpričo nas (=otrok) iskal pomoči onstran vidnega sveta“, ob oznaki matere (ki ji je „vera bila nekaj več kot dogma, račun. Skrivnost je, torej molčimo!“) bi kvečjemu dejal: „Skrivnost je, torej molčimo!“

— — —

V literarni zgodovini bo Maj-

JAZ PA POJDEM NA TO GORO

Jaz pa pojdem na to goro,
na to goro skalnato,
Izraelce bom zapustil,
kakor je ukazano.

Na ti gori grm gori,
strašen grm, jagned visok,
in iz grma govori
sam Jehova, sam Gospod:

— Tu ti teh povelj deset,
ampak, bore... da jih slušaš,
ostnu ne izmakneš se,
brcatj da ne poskušaš!

„Jaz bi že, a ljudstvo to,
glej, ta narod izraelski,
vse pozabil... toliko,
da še govori hebrejski.“

— Prvo ti da se spokóriš.
pa se ti poda vse drugo,
sebe, ljudstva če ne utóriš,
póslal vam bom v dlesne kugo.

In tako zdaj taram se,
nosim pas in raševino,
ždim v pepelu, staram se,
trepetam za domovino...

Ko pa vrnem se, o Bog,
s pretnjo tvojo in obetom
— kaj mi je? V krogu krog
pleše narod pred teletom.

Stanko Majcen

cen ostal kot eden naših klasi-
kov. Ob dneih prenovitve v kato-
liški Cerkvi bo ostal kot človek,
ki je novo pomlad sprejel z vese-
ljem, toda se ji ni neodgovorno
prepustil... Ostal bo pa v sloven-

ski zgodovini tudi kot nov pri-
mer preroka, ki ga — kakor se
to godi v vseh časih — „v last-
nem kraju ne sprejmejo“.

Nam v svetu pa bo ostal še kot
nekaj več...

Za časa druge svetovne vojne
in revolucije je res stal nekako
tiho v ozadju dogajanj. Toda ni
bilo treba izjav kakega „aktiva
kulturnih delavcev komunistov“,
ali koga iz njihove bližine, ki ni
pustil — in to že leta po njegovi
smrti — da bi v njegovo hišo vzi-
dali spominsko ploščo („...ker ni
podpiral progresivnega boja slo-
venskega naroda... ker se je na-
hajal ves čas izrazito na nasprot-
ni strani barikad... ker je objav-
ljal tudi v emigrantskih politič-
nih glasilih...“), da smo vedeli,
kdo in kaj je. Predvsem — kje je
njegovo srce.

„Moje srce“ — je pisal prijate-
lju v domovini, ko mu je govoril
o nas v emigraciji — „je še ved-
no z njimi, bije zanje in bo z nji-
mi umrlo“.

V tujino je pisal zasebna pi-
sma, ki pa so na neki način pisa-
na vsem v diaspori. Za vse velja
njegovo sporočilo: „Gradite novo
obdobje slovenstva!“ Za vse ve-
lja tudi še danes opozorilo, naj
vztrajajmo, naj nas nobena „po-
nujena“ roka ne zmoti; naj de-
lamo „vse dokler se slovenstvo ne
znajde v novi vlogi, ki mu je na-
menjena za bodoči čas. In vi ste
njegovi pionirji!“

Kako je z nami danes? Smo tu-

di še danes pionirji novega slovenskega časa?

„Vztrajajte, to glavno, in Bog vam bo pomagal! — Ne omagajte na kruti poti, tudi meni ni lahko pri srcu že zaradi vas...“

— — —

Pred sto leti se je rodil, pred osemnajstimi leti je legel v grob. Njegove pesmi, zgodbe, drame pa ostajajo. Pa tudi misli iz njegovih pisem. Kot oporo.

Na njegovem grobu so vklesani nekateri verzi iz pesmi „Smrt v polju“. Nekoč pa bo na Majcnovem grobu prižgana svečka, naša svečka — in tvoj sin ali tvojega vnuka vnuk — bo nekoč prislonil h grobu v imenu onkraj morja umrlih tudi še majhno ploščo z besedami, ki jih dotlej pač nosimo samo v svojih srcih: „Samotnemu, tihemu, zvestemu!“

Zorko Simčič

Med žitom

Med žitom, žitom, žitom... so bila Gospodova najljubša pota. Če je le mogel, je z zidane ceste krenil med njive, s trdega kamna na mehka tla, s travo postlana, z visoko pšenico ograjena. Pšenica je bila tako visoka, da se je samo Jezusova glava videla iz nje. Hodili so drug za drugim, Jezus, nage, kakor je bil, nekoliko korakov pred njimi, učenci pa počasi za njim. Segali so med klasje, samo da bi se dotaknili šumečega zlata, ki je skrivoma priklilo iz zemlje, se nastavilo soncu in krepko zagorelo v zdrav in klen sad.

Včasih pa so bili tudi lačni.

„Šel je skozi setve in njegovi učenci so smukali klasje, meli ga med rokami in ga jedli.“

Čisti, sladki sad, ki je prikipe naravnost iz zemlje in se ustom ponuja, na šibkem stebelu sklonjen pod lastno težo. Čisti, sladki sad, ki je švignil iz zemlje kakor

na tankem žarku in se proži lačnemu dehteč in svež...

Zemlja, zemlja, blaga mati dobrim in hudobnim, lačnim in sitim, hvaležnim in nehvaležnim! Kakor sonce božje si, kakor dež, ki ne izvzema nikogar od svojih blagodat.

„Tako je z božjim kraljestvom, kakor človek vrže seme v zemljo; on spi, vstaja ponoči in vstaja podnevi, seme pa poganja in raste, in človek ne ve kako. Sama od sebe namreč zemlja rodi: najprej bilko, potem klas, nato polno žito v klasu.“

Neskönčna svoboda, zbranost v samem sebi, mir...

„Glejte, sejalec je šel sejati. In ko je sejal, je padlo nekaj semena poleg pota, in priletele so ptice ter ga pozobale.“

Kar se seje, ni sejano samo za ljudi; tudi za ptice je sejano, „ki ne sejejo in ne žanjejo“. Pticam je dano, da pojo, zato pa jih živi Oče.

„Drugo seme je padlo na kamni-

to zemljo, kjer ni imelo mnogo prsti; hitro je pognalo, ko pa je vzšlo sonce, je uvenelo in usahnilo.“ In je dalo gnoja drugim tisočem in tisočem. „In še drugo je padlo med trnje; in trnje je zrastle in ga udušilo.“ Tudi to seme je hrana rodovom, ki še čakajo in brez nje ne bi mogli vzkliti. In še je seme, padlo na dobro zemljo in je dajalo sad: katero stoternega, katero šesdeseternega in katero trideseternega. Kal, položena v dobro zemljo, kali iz zrna v zrno, iz roda v rod, in njegova žetev je neizmernost...

Drugič jim je povedal gredoč tole priliko: „Nebeško kraljestvo je podobno človeku, ki je vsejal dobro seme. Ko pa so ljudje spali, je prišel sovražnik, prisejal pšenici ljulko in odšel. Ko je bilje zrastle in se oklasilo, se je prikazala tudi ljuljka. Ali hočeš, da jo gremo pobirat? Nikar, da pobiraje ljuljko ne porujete tudi pšenice. Pustite, naj oboje raste do žetve.“

V svobodi naj raste svobodno; srp bo ločil, ko dozori oboje.

Gospod sedi pri Jakobovem studencu truden, žejen, srečen po opravljени dolgi poti — petinšesdeset kilometrov je bil prepešalil od Jordana do Siharja. Kje naj njegove oči počijejo, če ne na morju žita, ki valovi vsenaokrog, po ravnem in po brdih, do koder sega oko. Veter ga buri in meša, goni in moti po mili volji — tudi zanj se ne ve, od kod pride in kam gre —, ali žito je prožno. Vrača

se v svojo stojo, kakor mu jo je dala zemlja in kakor je hotel Stvarnik. Oči srkajo to gibanje, ki je kakor gibanje neskončne duše, brez postav in pravil, brez mere in težave, in vendar tako mehko, tako blago, tako božajoče...

„Ali ne pravite, da je štiri mesece do žetve? Povzdignite oči in pogledjte polja, da so že bela za žetev! Skupaj se bosta veselila sejalec in žanjec. Prvi seje, drugi žanje...“

Ni lastnika temu brezbrežnemu bogastvu majhnega truda in velikih skrbi. Kar človek pridá, je le nekaj malo pameti; snuje, plodi in rodi zemlja. Ni lastnika: vse je vseh v tej deviški divjini klitja in žitja, v tem brezbrežnem svetu snovanja in pretvarjanja...

„Žetev je velika, delavcev pa malo.“ Še tedaj, ko hodi skozi mesta in vasi, uči po shodnicah, oznanja blagovest kraljestva in ozdravlja vse bolezni in vse slabosti, Jezus ne more zábiti tistih svojih polj tam zunaj, zlatozelelih, valujočih, šumečih...

Jezus je tako zelo ljubil kruh in njegovo rast, da si ga ni hotel napraviti iz kamna, ko ga je lačnega v puščavi skušal hudi duh. Čudežno pa bi ga bil pomnožil tudi za desetkrat pet tisoč lačnih ust, če bi bili zahtevali. Smiliła se mu je množica daleč od domov, daleč od ognjišč, sredi gole puščave. In napravil ji je pojedino, da so jo pomnili še dolgo. Kar za njim so jo udrli za njegovimi čudodelnimi rokami, ki v puščavi

pregrinjajo mize in gosté popotno ljudstvo do mile volje.

„Ne iščete me zato, ker ste videli čudež, ampak ker ste jedli od hlebov in se nasitili. Ne dajajte za jed, ki mine, temveč dajajte za jed, ki ostane za večno življenje in ki jo vam bo dal Sin človekov.“

Ta preckret v pojmi... je potem postal usoden zanj, ki je bil spričo minljivosti človeške hrane zamislil hrano, ki ne mine. Njegova skrb je segala dalje kakor do želonca, njegova rocka je hotela doseči — dušo, pa so jo udarili, to roko...

„Jaz sem kruh življenja. Jaz sem živi kruh, ki sem prišel iz nebes. Če kdo je od tega kruha, bo živel vekomaj. Kruh pa, ki ga bom dal, je moje meso za življenje sveta.“

Nad skrivnostjo, ki more biti spočeta samo v maternici brezumne ljubezni do človeštva, v neugasnem hrepenenju po njem, v sili spomina, ki se je neizbrisno vtisnil v Stvarnika prav tako, kakor se je v stvar vtisnil Stvarnikov obraz, ko jo je ustvarjal — nad to skrivnostjo se zgroze:

„Kako nam more dati svoje meso jesti? Trda je ta beseda, kdo jo more poslušati?“ In je mnogo njegovih učencev odstopilo in niso več hodili z njim. Ali hočete oditi tudi vi? vpraša Jezus učence ves žalosten...

Sam je s svojo skrivnostjo, in kadar koli jo omenja, razlaga in uči, godrnjajo. Osupli in nemi so

tudi tedaj, ko se čudež res tudi zgodi, ko se skrivnost utelesi pred njihovimi očmi, ko Gospod nebes in zemlje drži v trepetajočih rockah sam sebe in sam sebe nese k ustom enajsterim...

Učenca iz Emavs sta ga prepoznala po lomljenju kruha, po vnani kretnji torej, ki se z njo skrivnosti streže. Ko so apostoli ostali sami, pa že govoré o njej, kakor da razumejo vso njeno globokost. Podoba je; da se jim je odstrl pajčolan skrivnosti šele po prihodu svetega Duha.

Ko se je Gospod na križu poslavljaj od vsega sveta, se je poslovil tudi od svojih polj. Ali je mogel dvigniti glavo in ga še enkrat s pogledom objeti, to svoje ljubo žito?

Stanko Majcen

EPITAF

Bog moj, kaj nam vse pod zemljo spi,

hčere in sinovi, trpek rod:
kam pogled jim meri, v naše dni
ali tja, kjer vse je en sam pot?

Križem-kražem, sem in tja
bliskali smo ko bogovi
— zdaj, ko se majejo tla,
kam štrle čeljusti nam, rogovi?

Tu pa spi mladenič tih in plah,
čaka na vstajenje,
z roso je odet, postlan na mah,
misel — nič, samo še koprnjenje...

Stanko Majcen

Veliki možje naše kulturne preteklosti o smrti

JANEZ SVETOKRIŠKI
(1645-1714)

Naša smrt diši po našem življenju; ako lepu in brumnu, bogaboječe živimo, je gvišnu, da naša smrt bo lepu dišala, tu je — eno dobro inu srečno smrt bomo sturili; aku grešnu inu boganerodnu bomo živeli, grdu inu strašnu bo naša smrt dišala, tu je — eno hudo inu nesrečno smrt bomo sturili, zakaj malukedaj drugači se zgodi, kateru potrdi s. Augustinus, rekoč: Non potest male mori, qui bene vixerit, et vix bene moritur, qui male vixerit (Ne more slabo umreti tisti, ki je dobro živel; in ne more dobro umreti, kdor je slabo živel)...

Kar človek cel dan misli, to se mu ponoči sanja. Scipio vseskuzi je na vojsko mislil, zatorej od boja mu se sanja. O verne duše! Naš dan je tu tekoče živějne, nuč je ta smrtno ura. Tu, kar čez dan našiga živějna mislimo inu delamo, le-tu nam se bo sanjali ponoči naše smrti, za volo tiga sedaj je čas mislit inu delat tu, kar bomo želeli za taisto pusledno uro delat inu mislit...

(Pridiga na 7. ned. po sv. Trojici)

FRANCE PREŠEREN
(1800-1849)

Življenje ječa, čas v nji rabelj hudi, skrb vsak dan mu pomlájena nevesta, trpljenje in obup mu hlapca zvesta, in kes čuváj, ki se nikdar ne utruđi.

Prijazna smrt, predolgo se ne mudi: ti ključ, ti vrata, ti si srečna cesta, ki pelje nas iz bolečine mesta tje, kjer trohljivost vse verige zgrudi;

tje, kamor moč pregnjavcev ne seže, tje, kamor njih krivic ne bo za nami, tje, kjer znebi se človek vsake teže,

tje v posteljo postlano v črni jami, v kateri spi, kdor vanjo spat se uleže, da glasni hrup nadlog ga ne predrami

(Sonetje nesreče, 5)

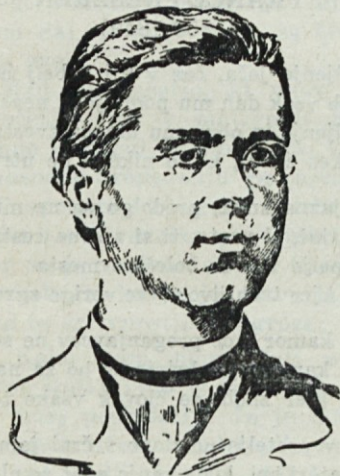
Da pravi Bog se kliče Bog ljubezni, da ljubi vse ljudi, svoje otroke,

da zemlja, kjer vijo viharji jezni,
je skušnje kraj, da so naš dom visoke
nebesa, da trpljenje in bolezn
z veseljem vred so dar njegove roke,
da čudno k sebi vod' otroke ljube,
da ne želi nobenega pogube.

Da ustvaril je ljudi vse za nebesa,
kjer glori njeg a sije brez oblaka,
oko ni vid'lo, slišale ušesa,
veselja, ki izvoljene tam čaka,
da spróstenim bo vseh težav telesa
se srečnim izpolnila volja vsaka,
da bodo tamkaj božji sklepi mili,
té, ki se tukaj ljubijo, sklenili.

(Krst pri Savici)

SIMON GREGORČIČ (1844-1906)

V delavnico sem tvojo zrl,
ki bitij si rodil brez broja!
Skrivnostno snuje roka tvoja:
nikjer je stalne ni stvari,
a prah noben se ne zgubi.
V delavnico sem tvojo zrl,

in videl vedno sem vrtenje,
prelivajoče se življenje,
prerajejanje, prenavljanje
iz bitja v bitje presnavljanje,
a smrti nisem uzrl nikjer.
Brezumni svet plakaje toži,
ko pade cvet duhteči roži,
ko izmed dragih mu kater
duha okove v grob položi,
češ: rodni brat mu je umrl!
In — smrti ni!

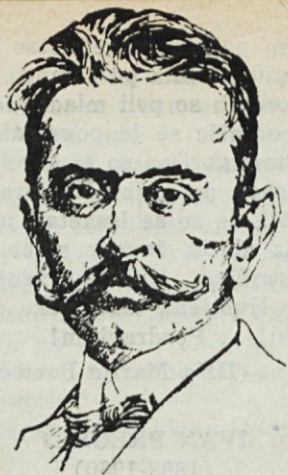
V delavnico sem božjo zrl,
tam prestvarjanje sem stvari,
a smrti nisem uzrl!...
Začetnik moj, ki si me ustvaril,
duha si iskro mi razžaril,
v oklep prsteni jo zaprl —
zakaj? Veš ti! —

Ko ilnato boš ječo strl,
ne bom umrl!
No duhu poženo peroti,
ki jih iz dola solz in zmot
razvije na skrivnostno pot —
kam? Tebi hitel bo naproti,
da enkrat tvoj obraz bi zrl,
da zrl bi sončnojasno lice,
obraz ljubezni in resnice!...

(Človeka nikar)

IVAN CANKAR (1876-1918)

Govorili so o smrti in tako je
tudi Malči mislila nanjo. Kmalu
ko je bila prišla, jo je ugledala
in se hitro navadila nanjo, kakor
na prijateljico, na sosedo. Da, v
sobi je bila, stara spoštljiva mam-
ca, hodila je tiho kakor sestra Ce-
cilija, stopila je k tej, k oni po-
stelji in prijazen je bil njen o-
braz. Sedela je ponoči v kotu, na
nizkem stolu, preštevala je jago-

de na molku in je dremala... Vse so vedele, da je v sobi, in se niso zmenile zanjo, tudi govorile so malokdaj o nji, zato ker se je niso ne bale in je tudi ljubile niso. Tu je bila kakor miza sredi sobe, kakor bele stene, kakor dremajoča luč pred jaslicami...

Samo некоč se je prestrašila Malči; bilo je pozimi, ko so bila njena lica še polna in ko so gledale še nemirno njene oči. Ob postelji sta bili mati in sestra Cecilija in mati je bila vsa vesela, zato ker je bila kaplja krvi v Malčinih licih. In tedaj je dejala sestra Cecilija: „Še je mogoče, da se obrne na boljše in da pride na spomlad ven...“ Malči, ki je sedela, se je naslonila na vzglavje, tako so jo vzburile te besede. Takrat ni vedela Malči, če se je bila vzburila od strahu ali od veselja. Toda ponoči je začutila rane, tipala se je po ubogem telesu in je

jokala... Ob tistem času je bil obraz smrti bolj tuj in bolj strašen nego pozneje, ni bila še prijazna starka, ki se je bila udomačila v sobi — ali tisti večer jo je poklicala. Žalostna je bila in ni razumela in tudi ne mislila, od kod je žalost...

Zdaj pa je razumela vse, njene misli, prej nemirne, nejasne, so hodile zdaj po lepi ravni cesti, naravnost proti cilju, ki je bil določen od nekdaj in ga je od nekdaj slutila. Tako kakor roža v gorki sobi se je razcvetela njena duša, ko so zunaj, v hladnem aprilovem vetru, komaj šele šopki poganjali. (...)

In ko je sijalo sonce tako vesele in toplo, se je ozrla Malči po sobi in je videla vse oči uprte vase. Opazovale so njen obraz, njene tenke roke, njene ožgane ustnice, poslušale so, kako je sopla. In vse oči so jo prosile: „Daj, Malči, umri!“ Zakaj zunaj je sijalo sonce in je vabilo, vsa srca so se dvigala k njemu.

V drug svet, v novo življenje! Na pot! Na pot!

Nikoli ni mislila Malči, da ne pojde z njimi, niti za trenutek je ni obšel strah. Tudi njena vera je bila trdna, vera v drug svet, v novo življenje, in tudi nji se je mudilo tja, kjer sije resnično sonce in je vsa pokrajina neizmeren vrt...

Komaj se je že daniło, je zašumelo skrivnostno po sobi, vstale so in so se napravljale hitro, prazniško veselje je bilo na vseh

obrazilih. Tudi Malči se je prebudila, vzdignile so se malo trepalnice in ozrla se je po sobi. „Zdaj pač pojdemo!“ si je mislila. Sestra Cecilija je hodila tiho, po prstih; stopila je k postelji in se je sklonila, toda videla ni, da se je Malči prebudila, obrisala jo je z robcem po čelu in ji potegnila odejo do vratu...

Že so bile vse oblečene, premikale so se kakor majhne sence; sončni žarki na steni so bili zmerom svetlejši. Premikale so se sence, ropotalo je zamolklo in duri so se odpirale. Tedaj se je ozrla sestra Cecilija, tenek glas se je bil vzdignil iz postelje. Nagnila se je in je poslušala; oči so se odprle trudoma in so zasijale nemirno, ustnice so šepetale nerazumljivo. „Da, Malči, pojdeš!“ In sestra Cecilija je šla in ji prinesla prazniško obleko...

...Glej, odprle so se duri, prišla je mati. Samo senca je bila zraven postelje, ali Malči bi bila spoznala mater, tudi če bi se ne ozrla... Kakor v sanjah je slišala materin jok...

Obšel jo je nemir, ker se ji je zazdelo, kakor da bi bili krenili vozovi na napačno pot — dol proti dolini, kjer je noč in trpljenje... Ustnice so se gibale, vzkriknila je, ali glasu ni bilo. Tedaj se je ozrla Lojzka: „Glej treba je skozi dolino... kako bi drugače gor?“ Da, po dolgih ulicah, skozi prašno mesto...

Vesela procesija se je vila iz doline, kjer je noč in trpljenje.

Biči so pokali, rezgetali so konji in kopita so bila po kamniti cesti. Na vozovih so peli mladi glasovi, zmerom niže se je pogrezala dolina, tam gori pa so že goreli hribi, sonce je prihajalo procesiji naproti, že so se lesketali mu lasje, iz zlatih žarkov spleteni... Pozdravljen, Kristus, ženin, ti vdano ljubljene, tako težko pričakovani!... Pozdravljen!

(Hiša Marije Pomočnice)

IVAN PREGELJ

(1883-1960)

Mater Katro so prevideli. France je stopil bliže in poklical:

„Mati, ali še kaj živite?“

„Umrla bom,“ je hropla. „Pa sem te le še enkrat videla, France. Zdaj si se mi vrnil, ki sem te redila. In tudi mojim naukom in moji besedi si ostal zvest. Bog je videl, Bog ti bo povrnil.“

Iz njenih preprostih besed je velo toliko svete slovesnosti, da so se budili v Pozniku spomini na davno pozabljena biblijska berila.

„Glej, smrt pravičnega...“ je čustvoval. „Njena smrt je spo-kojna kakor sen trudnega človeka, ki je delal od zore do mraka. Ve, zakaj je živel, in ve, kam gre.“

Nehote se je spomnil svojega pogovora z župnikom in je čustvoval: „Moderni svet je materialističen. Zato propada. Gine v strašni smrti brez tolažbe. Tu pa je verna gorjanska duša in gre kakor pesem v Večno, ki ga je verno ljubila.“

Helena se mu je plaho oklenila roke.

„Moj Bog, umira!“

Slavica je viharno planila k vratom in jih odprla. Domači so vstopili. Bolnica je ležala v agoniji. Domači so se drug za drugim sklonili nad njo.

„Mati, ali slišite? Zbogom, Boga prosite za nas!“

Bolnica je iskala z roko in steklenimi očmi. Poznik je uganil to umirajoče hrepenenje. Utolašila se je, ko jo je prijel za roko. Domači so zdrknili na tla, gospodinja je vzela črvivo in zakajeno razpelo in ga pritisnila umirajoči na ustnice. Vonj blagoslovljene voščénke je napolnil sobo. Težki in globoki, kakor od srca se trgajoči sunki vihrajoče sape so polnili zatohli prostor.

„Čast bodi Bogu Očetu in Sinu in Svetemu Duhu, zdaj in vedno, Amen!“ je domolila domačica. Nato pa je rekla vsakdanje:

„Zdaj je pa zaspala. Bog ji daj večni mir in pokoj.“

Poznik se je dvignil ob svoji ženi, ob kateri je bil zdrknil na kolena. S svojo močno roko je šel še enkrat mrtvi čez roko:

„Botra, zbogom!“

...Rahlo je zaplalo iz cvetja po medu in se pomešalo v vonj voščénke, ki so jo bili mrtvi prižgali. Tihi, zastrti glasovi so udarjali iz hiše. Nobenega joka, samo slovesna resnost. Nobene solze, samo sveto spoštovanje pred veličastvom smrti...

(Otroci sonca)

SREČKO KOSOVEL (1904-1926)

Daj mi, Bog, da bi mogel umreti,
tiho potopiti se v temo,
še enkrat kot zvezda zažareti,
onemeti, pasti v črno dno,

kjer nikogar ni in kjer ne sveti
niti ena luč in ni težko

čakati poslednjih razodetij,
kar od vekomaj je sojeno bilo.

Daj, da stopim vstran od ljudi,
daj, da stopim in da se ne vrnem,
daj mi milost: temo, ki teši,

da se v bolečini s Tabo strnem;
daj, da odidem od teh ljudi,
daj, da odidem in se več ne vrnem!

(Želja po smrti)

KSAXER MEŠKO

(1874-1964)

In še en tih večer mi vstaja
pred dušo.

Tiha, mirna noč bo zunaj. V
scbah bodo hodili ljudje po pr-
stih in šepetaje bodo govorili
drug drugemu skrivnostne besede,
na pol pretrgane stavke. Na mizici
ob postelji bo gorela sveča. Mož z
izmučenim, bledim obrazom, le-
žeč na postelji, bo upiral pogled,

poln hrepenenja in nemira, v raz-
pelo v kostenih rokah.

Le to znamenje bo imelo zanj
še pomen, vse drugo okoli njega
bo tuje, brezpomembno: vse — ti-
hi večer zunaj v naravi božji,
ljudje, ki hodijo iz sobe v sobo v
tesnem pričakovanju nečesa veli-
kega, naklepi in načrti, ki jih za-
pušča neizvedene, misli, ki jih še
ni domislil do konca — vse to se
mu bo dozdevalo tedaj tuje in ni-
čevo.

Pomen bo imel zanj le trenutek
tedanji, le tisti večer bo važen
zanj, tisti veliki, tihi večer, ki mu
naj ne bo prehod v dolgo, težko
noč, ampak mu bodi začetek no-
vega, jasnega dne...

(Ob tihih večerih)

FRANCE BALANTIČ

(1921-1943)

Nekje pokopališče je na hribu,
brez križev, rož, grobovi sami
in prek razpadlega zidu rumena
trta,
ki išče luč z ugaslimi rokami.

Ležim v globini tiho, tiho,
v dolini mrzel je večer in pust.
Pri meni noč je in mi sveti.
Joj, lep je molk s prstjo zasutih
ust.

(Zasuta usta)

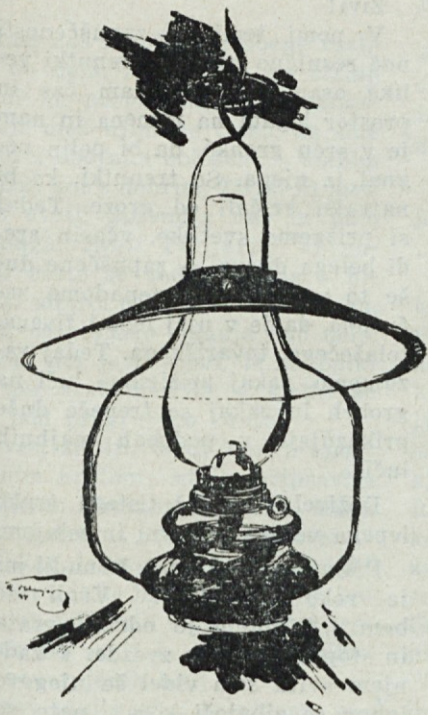

Luč

Ko odzvoni večerno Marijo, zagore vsa okna v vasi. Ta trenutek prihaja novo življenje. Oči se mu morajo šele privaditi. Srce ga vsrkuje počasi, kakor bi se prebujalo iz trenutnega začudenja. Ljudje se prekrizajo in pravijo: „Dobro večer.“

Luč tiho gori nad mizo. Strop nad njo je lahno okajen. Zdi se mi, da pijem dobro žganje, ki močno diši.

Naše kretnje se izpreminjajo.

Dan je zapustil v njih svoje sledove, večer jih je zresnil. Večerja se kadi. Žlice enakomerno podrsavajo ob rob velike sklede. Otroci leže na klop pri peči. Mačka tiho prede.

Ta čas se severno obzorje počasi temni, le zahod in vrh gore, ki zre iznad gozdnatega predgorja, še žari v zadnjem škrlatu. V tem žarenju je nekaj boleče lepega; kot nož se zajeda v oko. Planina se staplja s temnim baržunom neba.

O, čista kristalnost noči, ki zveni kakor odmev stalaktitov v somračju podzemeljskih dvoran. Poln in pijan sem od tvojega zvoka. V takih trenutkih človek s slastjo misli na smrt.

Vse meje se zabrisujejo. Zemlja pokojno sope.

Nihče ne govori praznih besed. Gospodarjeve besede imajo prizvok davnih himen. Preproste so in vsaka ima svojo težo. To so besede, ki enačijo človeka z večnostjo in mu vlivajo veličastje — besede o delu.

So stvari, ki spominjajo človeka na molitev. Pogosto prav tiste, ki smo jih navajeni od prve mladosti in se nismo nikdar zavedeli njih lepote, toda v nekem posvečenem trenutku nas navdajo z radostjo in spoštovanjem.

Svoje dni nisem nikdar pomislil, da bi bila takale svetilka kaj posebnega. Vsak dan smo jo prižigali, morda celo z neko nejevolnostjo, kajti poprej je bilo treba osnažiti stekleni valjček s cu-

njo ovito na kuhalnico, in to je bilo odvečno delo. Nikdar se nisimo zavedeli, da je v tem nekaj obrednega, kakor kadar ministrant pred mašo naliva vino in vodo v cinkaste vrčke... Ko smo svetilko prižgali, je zadišalo v sobi po petroleju in ožganem stenju. In vendar so vstali predmeti iz oljnate teme, drug za drugim: postelja, miza, podobe na stenah, vrč z rožami, kruh na mizi, predalnik, vsak predmet v svoji večerni podobi, prav tak kakor v podnevni svetlobi, pa kljub temu popolnoma drugačen... Spet smo zagledali svoje obraze, luč jih je oživiljala; oleseneli so, ko so se pomaknili od nje, ljudje so se ob vsakem koraku prerajali. Čim više smo dvignili svetilko, tem bogatejši smo bili... Toda takrat nisem pomislil, da je svetilka z zrcalom, ki smo jo za nekaj novčičev kupili v trgovini ali na sejmu, prav za prav zelo lepa in dobra... Kar smešna se mi je zdela s svojim vsakdanjim oljnatim vonjem po petroleju in z rjavim stenjem v stekleni buči, zvitim kakor kača, ki se je v smrtnem boju zapletla v lastno telo. Kadar smo stopili iz kuhinje v sobo, smo jo morali nositi s seboj in med vrati je plamen vedno zatrepetal in postal modrikast. Ne, takrat nisem imel Rembrandtovih oči, da bi znal ločiti luč in senco na materinem obrazu in vse tiste zlatenkaste igre luči na predmetih... Vse se mi je zdelo vsakdanje, kajti ponavljalo se je dan

za dnem in preveč sem zahteval, da bi bil z malim zadovoljen... Da dojamemo ljubezen preprostih stvari, se moramo vsemu odreči!

Včasih mi je žal za tiste stare leščerbe, ki so nekdaj svetile starim očetom. Tako so bile podobne oljenkam, ki jih najdemo v grobovih z žarami in ob telesih mučencev — Felix in pace!... Izginile so kakor pozabljene igrače, toda luč je ostala. Ostala je z nami kakor zvesta sodruga, ki nas brani noči in nam vzbuja občutek, da živi ob nas kakor zvesto, razumevajoče bitje.

Živi!

V nemi temi in zapuščenosti noč resnično boli. So trenutki velike osamelosti, ko nam čas in prostor legata na ramena in nam je v srcu grenkó, da bi pelin pogнал iz njega. So trenutki, ko bi najrajši kričali od groze. Tedaj si prižgemo svetilko, včasih sredi belega dneva — zapuščene duše to vedo! — in nenadoma začutimo, da je v njej nekaj živega, tolažečega, tovariškega. Tedaj razumemo, zakaj prižigamo luči na grobeh in zakaj se trepeče duše prikazujejo v podobah majhnih luči.

Doživel sem luč tistega trpko lepega večera z murni in mlajem.

Prijatelj je odhajal. Ponudil mi je roko in rekel: „Vrnil se bom...“ Potem je odrinil vrata in stopil pod prve zvezde. V zadnjem svitu sem videl še njegovo lahno se zibajoči korak, nato so mu svetli lasje potemneli, končno

ga nisem več ločil od žive meje za sosedovim vrtom. Le njegove korake sem še slišal. Potem nič več.

V ušesih mi je zvenel njegov zadnji glas. Vem, vrnil se bo! Toda bojim se, da ga tedaj ne bom več spoznal. Morda ga niti lučka ne bo več spoznala. Tiho gori, vsak dan je višji njen plamen — in čaka. Zdi se mi, da ima srce majhne deklice.

Ko sem tisti večer spet stopil v hišo, sem občutil veliko osamelost. Le luč mi je tiho drugovala. Toplo hvaležnost sem občutil do nje.

Luč nas združuje. Nobene razlike ne dela. Ne dobrih ne slabih ljudi ne pozna, kajti za razlikovanje med njimi je treba, da smo sami z obojnim obloženi, s slabim še bolj kot z dobrim. Živim in mrtvim sveti. Spremlja nas in nam pomaga. Sveti čevljarju, ki onkraj ceste še vedno nabija s hitrimi udarci ob podplat. Vidim ga, kako se globoko sklanja nad delo. Obraz mu je v sencih, le naočniki se mu svetijo. Ptič v kletki že spi pod pregrnjeno junjo.

Sveti šivilji, blede ženi z upognjenim hrbtom; zdajle pripravljajo deklicam birmanske obleke. Okna ima zastarta z rdečimi zastorci.

Nekaj dobrega, dobrega je luč!

Prav zdajle brli ob porodnih bolečinah tolikerih mater in čez trenutke bo zasijala v očeh tolikorih novorojenih bitij.

Prav zdajle sveti bolnikom; vso noč jim dela družbo in v veliko

tolažbo jim je. Umirajoči jo drže v ohlajajočih se rokah. Nešteto ljubečih src moli ob njihovih poteljah: „in večna luč naj jim svetí...“

Luč gori v hlevih, kjer trpi bolna živina ter storjajo ovce in krave.

Toliko mladih deklic jo kot v pravljici postavlja na okno, da sveti ljubljanim na pot.

Rudarjem v rudnikih brli, popotnikom jo nosi na svojem romanju skozi noč.

Z vsemi brati in sestrami smo združeni po njej, kakor obhajilo je našim očem...

In v globinah cerkvá rdeče odseva na zlatih plaščih svetnikov in vratcih božjega šotora ter noč in dan moli namesto utrujenih src...

O, luč, milost, ki nam podarjaš stvari, hčerka velike besede: „Hočem!“

Rad bi, da bi bile moje besede kakor spev pevca ob vodah, ki s prižgano svetilko pričakuje — kaj? Ne vem! Sedi negibno, z rokami na kolenih, kakor kipi kraljev pred svetišči v puščavi, in strmi v svetilko nad mirno vodo, kjer se preletavajo nočni ptiči. Rad bi zakričal: „Luč! Luč!“ kakor izgubljeni popotnik, o, luč, zvesta čuvarica življenja. „Tukaj sem!“ bi klical. „Ves sem pripravljen, čakam svoje službe! Uči me darovanja, luč!“

Luč, tiha sestra sonca, zvezd in ognjišča, najpreprostejša, najlepša in največja izmed vseh stva-

ri, naša milostna darovalka — kljub preobilju sveta in za vse darove ljudi se ti ne bom odrekel!

Še mi zveni v ušesih pesem iz ljudske šole: vem, sedel sem ob podstrešnem oknu, ki je gledalo ravno v cerkvico na Malem gradu, ter se je učil na pamet... Sedel sem po turško in si gladil kolena, kajti učil sem se pesmi in to ni bila lahka stvar, zlasti če pomislim, da so spodaj nekje kričali otroci ter se lovili okoli vodnjaka. Takrat mi ni bila pesem prav nič všeč; mislim, da je nisem niti razumel, čeprav je bila namenjena otrokom. Bila je le nadležno breme... Toda njeni verzi mi še danes pojo v ušesih — in prav zdajle, ko pišem te vrstice, zlasti konec:

„Sonce je zašlo za goro,
mesec je odšel za soncem,
oganj v hiši je ugasnil,
sam ostal si brez besede;
odgovori, Ciciban:
kaj je naša zadnja luč?

Naša zadnja luč je duh:
vse je jasno, duh nam seva,
k Bogu pota razodeva.“

Sonce, mesec, oganj, beseda,
duh...!

Sonce, dobrotni podeljevalec življenja, oče upanja; mesec, tihi sopotnik na nočnih poteh; oganj, ki nas veže v občestvo družine; beseda, ki nas druži preko mejá; duh, tajna svetilka srca, ki nam razsvetljuje pot do samega Boga...

Veliko sem doživel nocoj!

Bili so dnevi, ko sem verjel, da ima slednje naših neznatnih življenj svojo svetilko, ki počasi dogoreva. Plamen nekaterih že pri rojstvu ni večji kakor cvet marjetice — to so svetilke angelov... Takrat, ko sem bil še poln te lepe vere, mi je oče govoril:

„Ne jezi se na uro in ne kolni luči! Nekoč ti bo bila zadnja ura in svetila poslednja luč.“

Še danes se mi zde te besede kakor enajsta božja zapoved.

Da, nekoč bomo v trudnih rokah držali poslednjo blagoslovljeno svečo. Tedaj se nam bodo oči počasi zapirale, luč v njih bo ugasla, nekje se bo utrnila ugasla zvezda...

Bog nam daj milost srečne smrti...!

Emilijan Cevc

MATJAŽ

Jaše Matjaž v noč, kralj Matjaž,
medved oproda mu, volk pajdaš.
Vojsko nabira kronani kralj,
borce sklicuje od blizu, iz dalj.

Vojsko nabira kralj Matjaž,
vsega dovolj ima, ljudstev in straž,
vsega dovolj ima, pušek, zrnjá,
le junaka ni, da bi opasal ga.

Da bi opasal ga z mečem gorečim,
da bi opasal ga z mečem plamtečim
Meč ta Matjažev kdor ima
— v en mah poseka pol sveta.

Stanko Majcen

Ob tisočletnici krščanstva v Rusiji

Tisočletnica krščanstva ruskih narodov je združila v enotno slavo skoraj ves krščanski svet. Sveti oče je to večkrat omenil, napisal je posebno pismo pravoslavnim (Euntes in mundum, 25. jan.) in katoličanom (Magnum baptismi donum, 14. febr.), želel se je udeležiti bogoslužnega slavlja v Rusiji, poslal je tja doslej največjo delegacijo, sam pa je obkrožen z zastopniki škofovskih konferenc vse Evrope slavil zahvalno bogoslužje v Rimu v baziliki sv. Petra. Mnoge škofovske konference so določile posebne proslave, ki so že bile in še bodo. Z bogoslužjem na nedeljo sv. Cirila in Metoda, 10. julija, pa so se vsi slovanski katoličani pridružili kristjanom v Rusiji, katoličanom, pravoslavnim in drugim, ki zadnjih 70 let v stiskah, preganjanjih in tudi v mučeništvu pričujejo zvestobo Kristusu in njegovi Cerkvi.

Sv. brata Cirila in Metoda je sveti oče po pravici razglasil za sozaveznika Evrope, saj sta postala učitelja vere in višje krščanske kulture večini slovanskih narodov: prve knjige, prve šole, prvi domači izobraženci, duhovniki, predvsem pa bogoslužje v domačem jeziku. S tem sta predhodnika zadnjega cerkvenega zborra. Kamor nista prišla sama, so prišli njuni učenci. Slovansko bogoslužje se je razširilo in ohrani-

lo med Makedonci, Bolgari, Srbi, Ukrajinci, Belorusi in Rusi, zelo tudi med Hrvati in delno med Čehi. Prek njega so ljudje bolj vzljubili vero in Cerkev in ostali zvesti.

Pokristjanjenje ruskih narodov

Največje slovansko ljudstvo, ki je bilo deležno verskega, cerkvenega in kulturnega blagoslova sv. bratov, je rusko ljudstvo, tedaj še enotno, sedaj pa razdeljeno v glavnem v tri narode.

Pokristjanjenje se je začelo že v IX. st., prihajali so priseljenci, tudi zahodni misijonarji, uspeha pa je bilo malo. Večji je bil uspeh za vladanja sv. Olge (945-62), vdove po kijevskem knezu Igorju. Oba sta normanskega pokolenja, a že stopljena z domačim slovanskim življenjem. Njun sin Svjatoslav je misijonarje pregnal, vnuk Vladimir pa se je za krščanstvo zanimal, a ni bil krščen. Zadnja leta je Olga preživela samo v molitvi in dobrih delih. Ta odločna in modra žena, v mlajših letih tudi trda in nasilna, pozneje pa vsa predana veri, ima res velike zasluge za rusko krščanstvo in po pravici jo častimo kot svetnico (11. jul.).

Odločilen za pokristjanjenje ruskih narodov je sv. Vladimir. Krščanstvo je spoznal in vzljubil pri stari materi Olgi, ni se dal krsti-

ti, ker ni bil zmožen spolnjevati krščanskih moralnih zahtev, bil je nasilen, imel je več žena, maščevalen in oblastitižen. Že kot deček je upravljal knježevino Novgorod, imel je 13 let, ko mu je umrl oče, kmalu je pregnal starejšega brata iz Kijeva in zavladal kot veliki knez (l. 979). Reči smemo, da je božja previdnost izbrala tega pogumnega, odločnega in daljnovidnega vladarja, da je odločno posegel v zgodovino.

Kot moder vladar je spoznal, da mora njegovo ljudstvo sprejeti višjo obliko kulture in vere in doživeti neko zedinjevalno moč. Ponujal se mu je islam z vzhoda, judovstvo z juga (država Hazarov) in krščanstvo z zahoda in jugozahoda. Dal se je bolje poučiti o krščanstvu, dal se je na tihem krstiti, potem pa je kot krščanski knez zahteval od bizantinskega cesarja njegovo sestro za ženo, da bo povezan s krščanskimi vladarji; zahteval je tudi misijonarje, ki naj njegovo ljudstvo poučijo in krstijo. S svojo odločnostjo in diplomatsko spretnostjo je vse uredničil. Njegova žena Ana je pokazala veliko modrosti in vneme pri njegovem delu. Množično krščenje se je začelo v reki Dnjepru pri Kijevu. „Svojo državo in ljudstvo hočem izročiti Kristusu, vladarju sveta!“ Vladimir pa ni sprejel grškega bogoslužnega jezika, ampak od učencev sv. bratov slovansko bogoslužje.

Božja milost, lepota vzhodnega bogoslužja, domač jezik in tudi

vladarjeva modrost in odločnost so prispevali, da je rusko ljudstvo sprejelo krščanstvo brez odpora, se ga oklenilo in ga vzljubilo, verjetno najbolj med pravoslavniimi narodi. Tako se je Kristusova vera razširila na velikanška področja in dala vesoljni Cerkvi in človeški družini veliko duhovnih zakladov. Cerkev je bila tedaj še nerazdeljena, Vladimir je imel pristrčne stike s papežem in krščanskimi vladarji na zahodu. Vzhodna in zahodna Cerkev ga častita kot svetnika 15. julija. Na vzhodu ga imenujejo „enak apostolom“. Umrl je še mlad, 1015. leta, 15. julija.

Prispevek ruskega krščanstva vesoljni Cerkvi

Rusko krščanstvo je prispevalo velikanski delež v duhovno zakladnico vesoljne Kristusove družine. Zaradi poznejšega razkola smo ga, žal, premalo poznali in cenili. Ob tisočletnici pa se ves krščanski svet po pravici in s ponosom ozira v Rusijo. Ruska pobožnost, spokornost, duhovna modrost, umetnost in bogoslovna znanost v zgodovini in sedanjosti vsemu svetu veliko pomeni. Zahodna Evropa in Amerika se danes marsikaj učita od njih. Ruski narodi so dali veliko svetnikov. Že pred krstom sv. Vladimirja sta za vero umrla oče Teodor in sin Ivan, ki so ju pogani hoteli darovati svojim malikom. Največje število svetnikov je med puščavniki in spokorniki, kar je ta-

ko značilno za rusko pobožnost. Postali so znameniti duhovni voditelji (starci), misijonarji, škofje in pisatelji (Antonij Pečerski, Izaia Kijevski, Ignacij Rostovski).

Po vsem svetu so sloveli ruski samostani, kjer se je po tisoče menihov posvečevalo molitvi, dobrodelnosti, spokornosti in cerkveni umetnosti. Skoraj vse je sovjetska oblast s silo zatrla. Rusko krščanstvo je rodilo čudovita umetniška dela, posebno v stavbarstvu in slikarstvu. Z vsega sveta hodijo občudovat prelepe stare cerkve, zlasti v Moskvi, Kijevu, Novgorodu, Zagorsku. Ruske podobe Matere božje so se razširile po vsem svetu, zlasti Vladimirska. Največji slikar menih Andrej Rubljev je bil razglašen za svetnika, primerjamo ga z blaženim Angelikom. Mnoge ikone so bile zaplenjene, postavljene v galerije, pobožno ljudstvo pa jih hodi tja častit. Največji ruski pisatelj, tudi v najnovejši dobi (Pasternak, Solženicin) so sad ruske krščanske duhovnosti. Če bi iz literature iztrgali vse verske stvari, bi prav malo ostalo. Ruski teologi, ki so po veliki revoluciji prišli na zahod, so veliko prispevali k poglobitvi krščanske misli na zahodu, obogatili so našo duhovnost. Mnogi so pravi bojevniki za ekumenizem; izdajajo verske knjige v vseh evropskih jezikih.

Sv. oče je po pravici povabil vse kristjane po svetu, naj se veselimo tisočletnice ruskega kr-

ščanstva in se Bogu zahvaljujemo zanj. Dodal je: „Ko praznujemo tisočletnico sprejetja krsta vzhodnih slovanskih narodov v Kijevu, nas tembolj navdaja želja po popolni edinosti teh sestrskih Cerkva v Kristusu in nas sili, da se lotimo novih naporov in naredimo nove korake za pospešitev edinosti... Sili nas, da tembolj obrnemo našo pastoralno in ekumensko prizadevanje v prihodnost, poglobimo naše hrepenenje po edinosti in še bolj goreče molimo. Pridružujemo se vsem sinovom in hčeram ljubljenih narodov Rusov, Ukrajincev in Belorusov; tem, ki živijo v domovini, in tem, ki prebivajo v Ameriki, zahodni Evropi ali na drugih krajih sveta“ (Euntes in mundum).

Preganjanje in zatiranje

Ruski kristjani so vztrajali v trpljenju za vero, v vsej zgodovini so se zavestno in s tiho radostjo pridruževali Kristusovemu križu (strastoterpci). Že dva sinova sv. Vladimira sta raje umrla, kot bi začela državljansko vojno v obrambo svojih pravic: sv. Boris in Gleb; zato ju častijo kot mučenca (god 2. maja). Enako pravnik sv. Vladimira sv. knez Igor (5. junij). V vseh stoletjih je polno različnih mučencev. Kot so jugoslovanski in bolgarski kristjani trpeli pod Turki, so ruski pred Tatarji in Mongoli.

Slavni ruski car Peter Veliki, v mnogih stvareh zelo zaslužen za napredek Rusije, je vzel ruskim

kristjanom vrhovnega pastirja in jih močno podredil državni oblasti. Skoraj 200 let so bili brez patriarha.

Zlasti pa je Cerkev trpela zadnjih 70 let, posebno v nekaterih obdobjih pod Stalinom in Hruščevom. Sedanji državni voditelj je javno priznal, da so s Cerkvijo grdo ravnali in ji delali krivico. Večino cerkva so porušili, druge spremenili v skladišča, dvorane in muzeje brezbožnosti. Naredili so neprecenljivo narodno, kulturno, gospodarsko in duhovno škodo. Zaprli so skoraj vse bogoslovne šole in samostane. Duhovnikom so prepovedali vsako pridiganje in poučevanje; verske literature niso imeli nobene, ročno so prepisovali molitvenike, pesmarice in Sveto pismo.

Vera pa se je ohranila živa, še vedno dá večina staršev otroke krstiti. Vere jih učijo stare matere, babuške. Mladina je žejna globlje resnice in se zbira v skrivne krožke, izdajajo skrivna verska glasila. Še vedno se veliko fantov odloča za duhovniški poklic, tako da je za silo dovolj duhovnikov, izobraženih profesorjev in škofov. Vzdržali so. Slovenskim duhovnikom, ki so k njim poromali pred leti, so goreče naročali: „Ne pozabite nas!“ Zato se jih moramo zvesto spominjati v molitvi.

Posebno so trpeli ukrajinski katoličani vzhodnega obreda, ki jih je v zahodnem delu Ukrajine okrog 5 milijonov. 1946 so jih na

silo pripojili pravoslavni Cerkvi, zaprli so vse škofo in večino duhovnikov, da so pomrli v ječah. Ti katoličani so potomci cerkvenega zedinjenja pred 400 leti, razvili so globoko pobožnost in obširno versko dejavnost, umirali so za svojo zvestobo vesoljni Cerkvi. Vsako nasilje nad vero in vestjo je sramota, greh in kliče božjo kazen, naj to počne kdor koli. Zanje moramo še posebej moliti.

Papežovo pismo ob 1000-letnici pokristjanjenja Rusov

Dne 25. januarja, na spominski dan spreobrnitve apostola Pavla, je sveti oče izdal posebno prisrčno in bogato pismo v spomin pokristjanjenja Rusov. Pismo ima šest delov. Najprej govori papež kako krst združuje vse kristjane, v drugem delu govori o „polnosti časov“, ki je nastopila za Russe, Ukrajince in Beloruse, ko je kijevski knez Vladimir sprejel sveti krst, medtem ko se je kneginja Olga dala krstiti že prej. V tretjem delu papež izčrpno govori o povezavi med vero in kulturo, kar se je še posebej pokazalo med ruskim narodom po posredovanju svetih slovanskih apostolov Cirila in Metoda. Četrty del je posvečen ekumenizmu. V času pokristjanjenja Rusov sta že obstajali dve obliki krščanstva, vzhodna, povezana z Bizancem, in zahodna, povezana z Rimom, Cerkev pa je bila takrat še ena in nerazdeljena. V petem delu govori papež o edi-

nosti Cerkve in edinosti evropskega kontinenta; v zadnjem poglavju pa o božji Materi, katere češčenje družijo tako zahodne kot vzhodne kristjane.

Papeževa poslanica ukrajinskim katoličanom ob 1000-letnici pokristjanjenja

Kakor je prej papež poslal posebno poslanico ruski pravoslavni Cerkvi, tako je za 1000-letnico pokristjanjenja poslal posebno pismo lvovskemu velikemu nadškofu Miroslavu Ivanu Lubachivskemu, ukrajinskim katoliškim škofom, duhovnikom, redovnikom in katoličanom. V tem pismu govori najprej o „velikem daru krsta“, ki se je dogodil sredi Ukrajine v mestu Kijevu pred 1000 leti. Čeprav je velika rana, po zadnji vojni storjena ukrajinski grško-katoliški Cerkvi, ki so jo oblasti nasilno priključile ruski pravoslavni Cerkvi, še vedno odprta, sveti oče o tem govori zelo obzir-

no. Le med vrsticami moremo brati o trpljenju in bolečini ukrajinskih katoličanov vzhodnega obreda. Papež poudarja, da pred 1000 leti še ni bilo razkola med vzhodno in zahodno Cerkvijo. Potem govori o različnih poskusih zedinjenja, posebno o kijevskem metropolitu Izidorju, ki je na florentinskem koncilu močno poudarjal potrebo dialoga med Vzhodom in Zahodom, bil nato imenovan za kardinala in je pokopan pri Sv. Petru v Rimu. Nato omenja unijo iz leta 1596 v Brestu. Ta unija ni bila naperjena proti nikomur, hotela je le združevati Cerkev. Potem je bilo veliko žrtev, med njimi sv. nadškof Joza-fat, mučenec edinosti. Papež v tem pismu pokaže vso simpatijo do ukrajinskih katoličanov in napove, da se bo z njimi skupaj v Rimu zahvaljeval za dar krsta. Vso ukrajinsko katoliško vzhodno Cerkev pa izroča Mariji, materi edinosti kristjanov.

Alojz Rebula v Dragi 88

„Slovenci, matični, zamejski in zdomski, dejansko plujemo tja, kamor sami hočemo. To se pravi: če bomo hiral v matici, ne bomo hiral v prvi vrsti zaradi zastarele industrije, južne imigracije in centralistične uprave. In če bomo hiral zunan matice, ne bomo hiral predvsem zaradi asimilacijskih pritiskov, takšnih ali drugačnih šolskih zakonodaj in globalnih zaščit. V vseh treh Slovenijah bomo hiral predvsem zaradi svoje lastne nemoči, svoje lastne impotence, duhovne in biološke. Kakor bomo v skupni nadzemeljski Sloveniji živeli predvsem od lastne volje, od nezlomljive volje, da preživimo.“

Pogovor z bratom Stankom Žakljem o Malih Jezusovih bratih

(Nadaljevanje iz oktobrske št. DŽ)

Ali bi nekoliko opisal vašega ustanovitelja? Kaj je nameraval z ustanovitvijo nove redovne družbe?

Neposredni ustanovitelj družbe Malih bratov je francoski duhovnik René Voillaume. Takorekoč je on le izvršil željo Charlesa de Foucaulda, ki je dolga leta želel novo redovniško družino, toda umrl je sam. Voillaume pa je prevzel njegov ideal in ustanovil Male Jezusove brate. Tako so storili tudi drugi (npr. ustanoviteljici dveh ženskih redov). Torej je za nas važna zlasti osebnost Ch. de Foucaulda: njegovo življenje in spisi so nam stalna inspiracija.

Charles de Foucauld je bil ple-miškega rodu. Še kot otrok je izgubil starše in tudi vero. Prvi njegov poklic je bil vojaški poklic. Iz teh let bo ostalo znano njegovo delo: Raziskovanje Maroka. Pri skoraj 30 letih pa se je spreobrnil in se takorekoč istočasno odločil za redovniško življenje. „Ko sem znova veroval v Boga, mi je bilo takoj jasno, da vnaprej ne morem živeti, razen za Njega.“ Postal je trapist in živel najprej v Franciji in nato v Siriji. Poslali so ga v Sirijo zato, ker si je želel večje uboštvo. V Siriji je prišel v stik z revno družino domačinov, ki so živeli nekje blizu samostana.

Po tem srečanju Charles de Foucauld ugotavlja: „Kakšna razlika med našo revščino in njihovo!“ Počasi bo začel iskati svojo pot in tudi nekatere prvine njegove duhovnosti se že opazajo (velika zahtevnost glede uboštva). Po nekaj letih bo zapustil red trapistov, toda njegova nova pot še ni popolnoma jasna. Iz časa, ko je raziskoval Maroko, so mu ostala v spominu nomadska plemena Sahare. Počasi se oblikuje misel, da bi se naselil med njimi in tu pričeval — z življenjem — za Kristusa. Zadnjih 15 let svojega življenja je res preživel v Sahari, med temi plemeni. Zato se Charlesa de Foucaulda pogosto smatra za puščavnika, ker je dolga leta živel sredi Sahare, toda ne smemo pozabiti, da je on šel tja ne zaradi puščave same, temveč zaradi ljudi, ki v njej živijo.

Skrivnost, ki je Charlesa de Foucaulda popolnoma prevzela in ki je usmerjala drugi del njegovega življenja, je skrivnost učlovečenja: Bog človek — nazareški delavec! Glavne silnice njegovega življenja izhajajo iz te skrivnosti: važnost Evharistije — navzočnost Jezusa med nami; splošno bratstvo — biti, vsaj poskušati biti, vsakemu človeku brat, kajti vsi smo otroci istega Očeta; velika zahtevnost glede uboštva.

Charles de Foucauld je umrl nasilne smrti, med prvo svetovno voj-

no, leta 1916, pred svojo naselbino v Tomauressetu (južna Sahara).

**Kaj bi hotel povedati o ženski ve-
ji družbe?**

Do sedaj sem omenjal le Male Jezusove brate. Obstaja pa tudi več ženskih kongregacij, ki so povzele isti ideal in imajo isto duhovnost kot mi. Med temi ženskimi družbami so najštevilnejše Male Jezusove sestre. Zanimivo je, da so Male sestre bile ustanovljene takorekoč istočasno kot Mali bratje, toda popolnoma neodvisno od njih. Oba ustanovitelja nista poznala drug drugega ter tudi nista vedela za namere in iskanje drugega. Spoznala sta se šele potem in ugotovila veliko sorodnost obeh družb. Tudi danes sta kongregaciji popolnoma ločeni, obenem pa tesno med seboj povezani. Vzornik nam je isti (Charles de Foucauld), s tem pa tudi cilj, način, življenje, duhovnost, itd.

**Kako in kje je v zunanjih pote-
zah potekalo tvoje dosedanje redov-
niško življenje?**

Kot sem že prej omenil, sem vstopil k Malim bratom leta 1967. Prva leta so bila posvečena redovniški formaciji (postulantat, noviciat, pozneje dopolnitev teološkega študija). Noviciat sem napravil v Španiji, postulantat in študij pa v Franciji.

Sicer sem pa živel zlasti v Jugoslaviji. Imamo namreč eno bratstvo v Zagrebu. Tu sem bil v službi najprej v neki tovarni električnih izdelkov, potem pa več let v gradbenem podjetju kot delavec v skladišču. Z istim zagrebškim podjetjem sem šel tudi na gradbišča v tujini (Alžirija in Zahodna Nemčija). Sedaj sem pa že pet let v Angliji (London), kjer je tudi centrala Bratstva.

**Kakšno mesto imaš sedaj v druž-
bi in katera so tvoja glavna opravi-
la?**

Po nenadni smrti enega od asistentov glavnega predstojnika reda, leta 1982, so me predstojniki zaprosili, če bi prišel v London in zapolnil izpraznjeno mesto do konca mandata pokojnega asistenta. Nato je leta 1984 generalni kapitelj smatral, da bi v isti službi lahko ostal še za sledečih 6 let, se pravi do prihodnjega generalnega kapitlja leta 1990. Tedaj pa se želim vrniti v bazo, se pravi, v normalno življenje delovnih bratstev.

Ker smo Mali bratje po svetu sila razkropljeni, je morda najvažnejša naloga centralnega vodstva ravno vedno znova ustvarjati enotnost, brate med seboj povezovati, jih informirati itd. in, seveda, skrbeti, da kot kongregacija ostanemo zvesti

svojemu poklicu v Cerkvi. To nalogo pa vršimo zlasti na dva načina: s potovanji (obiskovanje postojank po svetu) in z dopisovanjem. Dejstvo, da nas je razmeroma malo, omogoča, da se precejšen del bratov med seboj osebno pozna. To pa daje medsebojnim stikom bolj globok in osebno značaj. Skupno bratsko življenje v našem redu je zahtevno: trije, mnogokrat še samo dva brata skupaj v istem občestvu, to ni veliko. Zlasti še, ko nista drug drugega izbrala, kot se to normalno dogaja npr. v zakonu, ampak prihajata morda iz različnih dežel, kultur ali ras. Včasih to lahko postane sila zahtevno in le globoko osebno medsebojno poznavanje in spoštovanje omogočata, da se premagajo problemi in težave, ki se prej ali slej neizogibno pojavijo.

Zdi se tudi, da so strukture lahko toliko „lažje“, kolikor so medsebojni bratski odnosi med nami globlji in osebnejši. Na vsak način se nam zdi potrebno, da tudi strukture Bratstva odražajo njegov duh: dejstvo namreč, da smo kljub različnim službam vsi bratje; da so strukture v službi življenja, prave svobode in predanosti vsakega posameznika in cele kongregacije; da je delo centralnega vodstva čimbolj kolektivno, itd....

Še nekaj besed o naši cerkvenosti, o našem mestu v Cerkvi. Smo kongregacija papeškega prava, priznani kot taki od cerkvene hierarhije. Smo del Cerkve. Dejstvo pa je, da živimo na samem robu vidne Cerkve. Hočem reči, da največkrat ži-

vimo med pripadniki drugih verstev ali pa v razkristjanjenih okoljih „krščanskega“ Zahoda. Mnogi naši sosedje, sodelavci, prijatelji niso nikoli prestopili cerkvenega praga ali le ob tej ali oni življenjski priložnosti. Želimo biti Cerkve navzoča med temi ljudmi, jim pokazati drugačen obraz Cerkve, kot si ga oni predstavljajo. Radi bi pa tudi pripomogli — po svojih skromnih zmožnostih — da Cerkve ta okolja bolje spozna in se jim kot Mati bolj približa, kajti že cerkveni očetje prvih stoletij so trdili, da so reveži „zaklad Cerkve“. Dejansko opažamo veliko odtujenost Cerkve od teh ljudi.

Tu bi bilo treba združevati velike ljubezni do Cerkve pa tudi budnost, zdravo kritičnost do nje, zlasti pa ponižnost.

Pogovarjal se je Jože Škerbec

Sestava slovenske komunistične partije

„Mladina“ od 27. marca letos poraja rezultat ankete Ruplovega inštituta o narodnostni sestavi Zveze komunistov Slovenije: od 114.000 komunistov je Muslimanov 37%, Albancev 14%, Črnogorcev 8%, Hrvatov 8%, Srbov 7,5%, Slovencev 4,6 odstotka, ostalih 19,9%.

Gornje številke bi pokazale, da je oblast partije v Sloveniji v rokah tujerodcev, saj je Slovencev komunistov komaj 5.244. Slovenska identiteta torej ni problematična samo zavoljo priseljenih delavcev, ampak dosti bolj zaradi priseljencev partijcev.

Slovenske šolske sestre v Argentini

(Nadaljevanje)

Kdaj in zakaj so naše sestre prišle v Argentino

Sicer nam na to vprašanje lepo odgovarja knjiga „Šolske sestre sv. Frančiška Kristusa Kralja“, ki sta jo napisali naši sestri M. Similjana Kodrič in M. Natalija Palac in jo je l. 1986 izdala Teološka fakulteta v Ljubljani kot drugi zvezek svojih publikacij Redovništvo na Slovenskem. Temu zgodovinskemu poročilu bi s svojimi „drobtinicami“ rada dodala le nekaj osebnih ugotovitev, ki morejo biti zanimive in koristne le za nas, tukajšnje Slovence, in za naše bolje razumevanje. Ker je pač naravno, da se od blizu stvari laže in podrobneje vidijo kakor pa od daleč.

Nobena od slovenskih sester ni prišla v Argentino kot begunka. Zakaj smo torej prišle?

Odgovor na to vprašanje je bil meni osebno vedno nesporno jamen. Saj so se za pot v Južno Ameriko odločale moje tovarišice že v noviciatu ali takoj po njem. Spominjam se navdušenja, ki je zajelo samostan v Mariboru, ko je vrhovna predstojnica m. Angelina Križanič v posebnem pismu sporočila sestram, naj se priglasijo, če katera želi misijonsko delovati. Da prosijo za misijonarke frančiškanski patri iz Argentine.

Za bolje umevanje nadaljnjega

razvoja našega misijonskega dela v Južni Ameriki je treba omeniti, da so se sestre v domovini navduševale zlasti za misijone med poganskimi Indijanci. Očetje frančiškani so zares prosili za sestre za Laishí, eno izmed dveh indijanskih redukcij, ki so jih bili osnovali že v začetku stoletja. Prvo od teh indijanskih naselij, Tacaaglé, je doživelo v 30 letih svojega obstoja lep razvoj, a se je tu delo z Indijanci uradno že končalo še pred prihodom naših sester v Laishí, kjer je ob njih prihodu še obstajala indijanska redukcija. Tja so sprva odšle le tri sestre.

Toda v bistvu se sestre niso motile. Odhajale so v misijone, v daljni tuji nepoznani svet, kjer še velikanske pokrajine čakajo na misijonske delavce. Odhajale so z velikim navdušenjem, toda brez zadostne priprave za njih vzgojni apostolat. Niso obvladale španščine; bile so jim nepoznane vse ostale okoliščine za njih delo. In tudi za delo z rojaki niso imele določenih smernic. Toda trdno so zaupale v božjo Previdnost in Marijino varstvo.

Ko je po povratku s svojega prvega obiska pri tukajšnjih sestrah čestita mati tudi mene vprašala, če bi ne hotela za svojimi prijateljicami v misijone, sem odločno odgovorila: „Nikoli iz domovine! Samó, seveda, če me pošljete tja,

pod pokorščino.“ Niso me poslali.

Pa sem po dvajsetih letih zaradi povojnih razmer le morala od doma. Po enem letu v Montevideu sem prišla čez Paragvaj naravnost v Formozo, kjer sem našla več poznanih sester in se hitro vključila v njihovo intenzivno vzgojno delo. Hitro, toda priznam, da ne lahko. Tako morem zdaj bolj razumeti in ceniti žrtve naših prvih sester misijonark, ki so, po večini še prav mlade, zaorale prve brazde za kulturno setev in za evangelizacijo te do nedavna popolnoma zapuščene subtropske pokrajine. Jaz sem prišla mednje, ko je bilo prvo najtežje delo že opravljeno. Iz pripovedovanja teh naših sester pionirk sem pa vendar zvedela marsikaj o njih prihodu in njih prvih letih v Argentini.

Vse so najprej trdno prepričane, da so prišle sem kot misijonarke in ne predvsem za delo s slovenskimi izseljenci, kakor nekateri danes trdijo. Do tega napačnega mnjenja je najbrž prišlo po neki zunanji podobnosti z odhodom naših sester v Egipt in v Severno Ameriko, kamor so v začetku stoletja odhajale naše slovenske sestre na prošnjo izseljenških duhovnikov zlasti za delo na slovenskih in hrvaških farnih šolah.

Res je bil tudi p. Leonard Rusković, ki je prosil za sestre za Argentino, izseljenški duhovnik. Bil je poslan l. 1929 iz Jugoslavije izključno za pastoralno delo med svojimi rojaki, hrvaškimi izseljen-

ci. A sester ni prosil za delo med njimi. Ta vneti misijonar je prosil zanje, da bi s svojim vzgojnim delom pomagale frančiškanskim misijonarjem pri evangelizaciji njih misijonskega področja v Čaku in Formozi. Njegov redovni sobrat, argentinski pater Pedro Iturralde, prefekt za te misijone, je z vso dušo podprl njegovo zamisel. Tako sta oba že l. 1930 podpisala pogodbo z materjo Angelino, da pošlje sestre za misijonsko postojanko Misi6n Laishí med indijanskim plemenom Toba. Tam so očetje frančiškani že začeli pripravljati za še nepoznane sestre frančiškanke novi dom. Obljubili so tudi plačati stroške potovanja in oskrbeti sestram neobhodno potrebno gmotno pomoč za začetek njih misijonskega dela.

V Argentino so sestre prihajale v desetletju pred drugo svetovno vojno. Med leti 1931—1938 jih je prišlo 41, med njimi 5 iz hrvaških provinc. Dve slovenski sestri sta umrli kmalu po prihodu v tujino.

Med vojno se je dotok sester iz Evrope zaustavil. Po njej je prišlo posamič še 7 sester. Zadnja, medicinska sestra m. Frančiška Flajšman, je prišla z izrazito misijonskim poklicem in je odšla v misijone proti paragvajskemu Čaku.

Vse do svoje smrti l. 1958 je p. Rusković ostal skrbni oče svojih misijonark. Ko so prihajale, je vsako skupino — 7 po številu — v Buenos Airesu osebno sprejel in

sestre začasno nameščal po raznih samostanih. Nato so navadno odhajale na svoj prvi dom v San Lorenzo, blizu zgodovinskega frančiškanskega središča. Po posredovanju svojega brata frančiškana je tam gđc. Carmen Iturralde prepustila sestram staro šolsko poslopje, majhno in neprikladno. A sestre so bile hvaležne zanj. Imele so streho. Ker jim okolje ni bilo naklonjeno, so se morale že vse od začetka trdo boriti za obstanek. Povrhu še neizkušnost in nepoznanje jezika. Vendar so takoj odprle šolo — z 10 učenci! Obdelovale so zemljišče okoli šolskega poslopja in dostikrat čutile res frančiškansko uboštvo.

Prve sestre, pet po številu, so prišle v San Lorenzo 2. julija l. 1931. Od tam so potem odhajale v misijone proti argentinskemu severu. Leta 1933 sta dve odšli v Formozo, da tam ustanovita postojanko, ki bi služila za oporo misijonarkam iz Laishí na njih dolgem in težavnem potovanju do misijona. Za njima so kmalu prišle v Formozo še druge sestre. P. Rusković jim je tudi tukaj stal ob strani. Še pred njihovim prihodom je bil prišel govorit s predsednico nekega dobrodelnega društva in jo prosil, naj gospe članice pomagajo, da se v Formozi osnuje zavod sester frančiškank. V neprestanem boju s težavami vseh vrst so sestre nato postopoma odpirale razrede ljudske in pozneje tudi srednje šole, prve na ozemlju današnje formoške province. Z bo-

žjo pomočjo in vnetim sodelovanjem dobrih Formožanov so ustanovile tako naš zavod „Santa Isabel“. Že l. 1947 je izšlo iz njega 24 prvih formoških učiteljic.

Leta 1935 so tri sestre končno prišle v Laishí med Indijance Toba. Ker so kmalu potem frančiškani opustili tudi to indijansko redukcijo, sestre delujejo tam danes pretežno že med belimi pri-seljenci.

Na prošnjo misijonarjev Marijinih oblatov so pozneje sestre prevzele delo v dveh njihovih misijonih v Paragvajskem Čaku med poganskim plemenom Čulupí. Ene-ga so redovniki zaradi poplav morali opustiti. V drugem pa so sestre ostale vse do danes.

Da se olajša misijonarkam pot do teh daljnih misijonskih postojank, se je l. 1947 odprla šola v Las Lomitas, naselju, oddaljenem od našega mesta kakih 300 km. Tudi tam sestre občasno pomagajo pri delu z Indijanci.

Čeprav naše sestre niso prišle v Argentino predvsem za delo med našimi izseljenci, so bile vendar že od vsega začetka pripravljene pomagati jim s svojim vzgojnim delom. Ko je bilo v Argentini šele 14 sester, so leta 1934 po posredovanju p. Ruskovića že dobile dovoljenje, da odprejo v Rosariu šolo za njih otroke. Jugoslovanski konzul B. Rubeša jim je našel hišo. Toda od 200 slovenskih družin sta samo dve želeli versko in narodnostno vzgojo za svoje otroke. Zaradi te popolne nezavze-

tosti, ki ji je bila gotovo vzrok tudi pomanjkljiva organizacija takratne slovenske skupnosti in precej težko gmotno stanje, so sestre odprle tam penzionat za višješolke, ki še danes uspešno deluje, samo da zdaj v večjem in udobnejšem poslopju. V otroški vrtec, ki so ga tam sestre vodile do l. 1942, je prihajalo tudi nekaj slovenskih otrok. Hiša penzionata je bila Slovencem tudi vedno odprta za njih občasne sestanke.

Ko se je l. 1935 odprla šola za slovenske otroke v El Saladillo, je bila poslana tja iz Formoze za učiteljico s. Alfonza Tratnik. Pod pokroviteljstvom g. Rubeša in s pomočjo g. J. Hladnika je šola uspešno delovala, toda samo 4 leta, ker v slovenskih družinah ni bilo zadostnega zanimanja zanjo.

Leta 1937 so odprli v Buenos Airesu na Paternalu slovensko šolo in zavetišče za otroke slovenskih izseljencev. Kongregacija je poslala tja tri sestre. Toda kljub prizadevanju g. Kastelica in jugoslovanskega poslanika dr. Izidorja Cankarja in kljub naporom sester je tudi tu prišlo do težav in nesporazumov. Šola je kmalu prenehala, v zavetišče pa se morajo, po odloku ministrstva, od l. 1942 sprejemati tudi otroci argentinskih staršev. Sestre tam še vedno delujejo.

Pokojni g. Kastelic je l. 1938 prosil za sestre tudi za župnijsko šolo v Villa Devoto, kjer je tedaj živelo 155 slovenskih družin. Vpisalo se je 250 otrok. A ko so čez

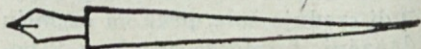
2 leti zamenjali župnika in se novi za šolo ni več zanimal, je šolsko delo prenehalo.

Pozneje je kongregacija mogla dati slovenske sestre tudi še msgr. Janezu Hladniku, ki je zanje prosil za svojo novo župnijo Sv. Jožefa v Lanús Oeste. Za prednico je bila poslana tja s. Štefaniya Jelenc, ki je bila prišla v Ameriko pred tremi leti. Po nenehnem prizadevanju g. Hladnika, po globokem razumevanju in vnetem sodelovanju župnijskega občestva in neumornem delu sester sta se s posebnim božjim blagoslovom razvila oba današnja lanuška zavoda. V prvih letih so hodili v šolo k sestram tudi otroci iz Slovenske vasi.

Teh nekaj zgodovinskih drobtinic nam dokazuje, da so šolske sestre sicer prišle v Argentino kot misijonarke, da pa so svojim rojakom po svojih močeh rade pomagale vselej, kadar so oni to želeli in dokler je bilo sestram to še mogoče. Vidimo tudi, da se predvojna slovenska skupnost za sestre ni posebno zanimala. Niso zadosti podpirali njih vzgojnega dela. Kar pa seveda sestram ni vzelo poguma. Saj so se njihovega apostolata odpirala vedno nova področja.

(Konec prihodnjič)

S. Valtruda Levec

ŽELEZNIKARJEVA GOSPA JE PRAZNOVALA OSEMDESET LET

Vsi poznamo gospo Železnikarjevo. Telesno in duhovno krepka in sveža je obhajala v krogu družine hčerke Marjetke Selanove svoj lepi življenjski jubilej. Obiskala sem jo na njenem domu in gospa je obujala spomine na težka in tudi lepa leta svojega življenja.

Rojena je bila v Velikih Rigah pri Toplicah v Poglajnovi družini. „Najbolj sem hvaležna staršem, ker so me krščansko vzgajali. V družini smo molili pred jedjo in po jedi ter vsak večer skupni rožni venec,“ mi pripoveduje gospa. Mladost je preživela na domu. Poleg dela na kmetiji je kot dekle sodelovala pri orlicah. „V nedeljo popoldne po litanijah smo imele sestanke in vaje. Nastopile smo na raznih prireditvah. Najlepe je bilo ob odprtju stadiona v Ljubljani, kjer smo orlice nastopile skupno. To so bili res lepi časi.“

Vedno je gospo Marijo posebej veselila kuhinja in skrbni starši so jo poslali v gospodinjsko šolo sester noterdamk v Šmihel pri Novem mestu. Po končani šoli jo je njena osebnostna prijateljica sestra dr. Kulovca povabila v Ljubljano, kjer se je zaposlila kot poklicna kuharica. Iz Ljubljane je odšla na Jesenice, tam se je spoznala s svojim bodočim možem Matevžem Železnikarjem, ki je bil zaposlen pri gradbenem podjetju. Po poroki sta si, oba delavna in podjetna, kmalu zgradila svoj dom. Razen poklicnemu delu sta se z možem posvečala tudi delu v katoliških dru-

štvih. Jesenice so industrijsko mesto in so bile takrat politično in kulturno zelo razgibane.

Ob začetku vojne in revolucije sta bila oba z možem odločno na strani katoliških in demokratskih Slovencev, zato so jima komunisti večkrat grozili. Družina se je najprej umaknila v Komendo na možev dom, po koncu vojne pa je gospa Železnikarjeva skupaj z možem in hčerko Marjetko odšla v begunstvo. Vetrinje, Peggez, Spittal; z drugimi demokratskimi Slovenci je delila usodo pregnanstva in stradanja po taboriščih. Potem se je odprla pot v novi svet. Argentina, zvenelo je kot obljubljena dežela, vendar so bila prva leta naselitve težka. S pridnostjo in delavnostjo si je Železnikarjeva družina ustvarila lep dom v Lomas del Mirador. Gospa Marija pa še ni počivala. Tudi svojih talentov ni hranila samo zase. Na neštetih sloven-

skih prireditvah in večerjah je bila odgovornost pogostitve v spretnih rokah gospe Železnikarjeve in dobro smo bili postreženi. Več let je gospa vodila kuhinjo v restavracijah turističnega mesta Bariloče. Potem je zbolel njen mož Matevž in po daljši bolezni odšel po plačilo v večnost. Tudi to ni strlo močne žene. Še vedno se je vračala v Bariloče, šla na obisk v ljubljeno domovino Slovenijo in k sorodnikom v Kanado.

Vedno navdušena za vse slovensko redno obiskuje naše prireditve, sestanke KA, bere naše publikacije in je na tekočem o dogodkih v Sloveniji in v svetu. Še vedno je v njej nekaj tiste mladostne zagnanosti orlic iz stadiona.

Ob pomembnem jubileju se čestitkam pridružuje tudi „Duhovno življenje“ ter ji kliče: „Še na mnoga leta!“

Metka Mizerit

v družini

VZGOJA ZA ODPOVED

Potrditev spolnemu užitku ne pomeni, da bi povsod in ob vsakem času popustili spolnemu nagonu. Želje enega morajo upoštevati želje drugega. Potrebe enega imajo svoje meje tam, kjer se začenjajo potrebe drugega. Kdor se na spolnem področju ne nauči odložiti užitka, ne more partnersko ljubiti. Sposobnost, da se prostovoljno odpovemo zadovoljitvi spolnih želja, ker kratijo partnerjevo svobodo in srečo, spada k humanemu oblikovanju človeške spolnosti.

Partnerja, ki se imata rada, pa ne bosta našla trajne sreče le v medsebojni spolni zadovoljitvi. To je sicer potrebno in ne sme manjkati. Vendar pristna ljubezen po-

trebuje še nekaj. Prava ljubezen se lahko odpove zadovoljitvi lastnih spolnih želja, če jih ljubljeni partner iz kakršnihkoli razlogov ne more izpolniti. Brez obzira, brez odpovedi iz spoštovanja pred partnerjevo odgovornostjo ni trajnega, srečnega človeškega srečanja. Vzgoja za odpoved je zato pomembna skrb spolne vzgoje, ki

je v današnjem času gotovo ni lahko uresničiti. Ta cilj bodo dosegli le, če dovolj upoštevamo otrokovo potrebo po posesti. Preden se otrok nauči dajati, se mora naučiti jemati.

Zdrava težnja po posesti

Človekovo teženje po posesti spada k njegovi naravi. Nagon po samoohranitvi spodbuja človeka, da si izbori lastnino, da si zagotovi življenjski prostor, s pomočjo katerega lahko preživi. Tudi v visoko civiliziranih družbah tega teženja ne moremo preprosto poriniti na stran, se pravi zatirati. Mnogo bolj pomembno je, da poiščemo kultivirane izrazne oblike, s katerimi teženje po posesti usmerjamo v socialne tirnice.

Teženje po posesti se kaže že pri dojenčku. Najprej je, kot smo videli, osredotočeno na hrano, kmalu pa se razširi tudi na druga področja. Z rokami hoče otrok vse doseči, stisniti k sebi in vtakniti v usta. Z vsemi čuti osvaja svet in si ga jemlje v posest. Če priznamo to otrokovo prvobitno težnjo po posesti in jo sprejmemo kot nekaj dobrega in potrebnega, se bo v njem porodila življenjska radost in pritrjevanje življenju. Otrokovo težnjo po posesti moramo nasiti že v obdobju zgodnjega otroštva. To storimo tako, da otroku dovolimo, da si zgradi lastno področje znotraj družine. Ni neobhodno potrebno, da ima otrok svojo sobo, zadošča

že, da ima svojo posteljo, svojo omaro, svoj zaboj z igračami, svoj prostor pri mizi in svoj krožnik s priborom. Otroci potrebujejo posest, ki pripada samo njim, ki se je nihče ne dotika, ki jo spoštujejo celo starši. Če otrok ne dovoli, da bi se brat ali prijatelj igral z njegovimi igračami, naj ga mati ne sili, da mu jih posodi. V družini se morajo navaditi, da pred uporabo tuje lastnine vedno prosijo lastnika zanjo. Če Janezek na primer vpraša mamo, ali se lahko pelje z Vidinim kolesom, mu bo odgovorila: „Vprašaj Vido. Kolo ni moje, zato ne morem razpolagati z njim.“ Predvsem pa ne smemo zabrisati meje posesti: „Kako pa se obnašaš! Igrače pripadajo vendar vsem skupaj!“ S takšnimi izreki moramo biti previdni, prav tako tudi z darili „za vse otroke skupaj“. Socialno vedenje pomeni, da znam oddati del svoje posesti, da znam deliti kruh z drugimi. Takega vedenja se moramo obzirno naučiti.

Če odrašča otrok v družini, kjer prezgodaj in preveč zavračajo njegove želje in poželenje, ne more doživeti sreče in užitka posesti. Vzgoja k preveliki skromnosti lahko zlahka rodi lakomnost in nevoščljivost. Takšen otrok bo težko z veseljem nekaj podaril ali dal. Prava radodarnost se lahko razvije le tam, kjer resno jemljejo otrokovo težnjo po imetju. Če tega ni, lahko pride do motenj v spolni vzgoji, ki naj bi usposobila otroke za partnersko vedenje.

Za mladino za mladino

POZOR – NEVARNOST!

„Zakaj se vtikaš v zadeve drugih?“ bi lahko kdo vprašal. „Naj ljubimca sama odločita, kaj je zanj prav. Kaj imata zaljubljenca med seboj, se ne tiče nikogar drugega!“

Seveda je ta ugovor tehten. Ljubezen je osebna zadeva in ne morem se vmešavati v osebno odgovornost in odločitve nikogar. To tudi ni moj namen.

Vendar je vsak posameznik odgovoren, da druge opozori na nevarnost, če jo kje odkrije. Nevarnosti pa se tisti, ki so ji izpostavljeni pogosto ne zavedajo. Tako ni le zaradi neodločnih stališč, am-

pak tudi zaradi pomanjkanja perspektive. Često je težko videti svoje osebne probleme objektivno.

Pri svojem svetovalnem delu in med številnimi osebnimi pogovori sem spoznal privatno življenje mnogih ljudi. Pogosto igra tudi spolnost neko vlogo v trpljenju, ki sem ga srečal tako pri mladih kot pri odraslih, pri katerih se zakon maje ali je že uničen.

Ni moj namen ugovarjati resnosti globokega prijateljstva. Prepričan sem, da mnogi pari zatrdno mislijo: „Midva bova pa že v redu zmogla!“ Toda vsi smo odgovorni, da kar se da, zmanjšamo tveganje negativnega razvoja dogodkov. Za to pa moramo nevarnosti poznati in se jim izogniti: „Bolje je preprečiti, kot zdraviti!“

Intimni predzakonski odnosi so tvegani. Danes se lahko zavarujemo še proti vsem vrstam ne-

Zmožnost dajanja in jemanja je za odnose med spoloma izredno pomembna, tako na ožjem spolnem kakor na splošno človeškem področju.

Dietmar Rost-Janko Bohak

sreč, razen na področju intimnih srečanj. Ker je edina zaščita pred emocionalno škodo osebna odgovornost, je pomembno poznati vse možne škodljive posledice. Iz izkušnje poznamo naslednje nevarnosti: otežkočeno čustveno zorenje, pokvarjeni odnosi, epidemična sebičnost in pogubne navade in spomini.

Otežkočeno čustveno zorenje

V svoji svetovalni praksi sem znova in znova opazal mlade ljudi z zelo malo vztrajnosti, ki jih je zelo mučilo dolgočasje. Strinjam se s tistimi specialisti, ki vidijo korenine njihove nepripravljenosti, da bi se sploh kaj potrudili, in njihovega nezadovoljstva z življenjem v naši potrošniški družbi in njenem stalnem poudarjanju zadovoljevanja osebnih potreb. Mlade ljudi že zgodaj spodbujamo, naj zahtevajo vse, karkoli si njihova otroška srca poželi, kakor tudi, naj spoznavajo svet odraslih: cigarete, alkohol, avtomobile in spolnost.

Ta takojšnja gonja za potrošništvom preganja dolgočasje in odpravlja napetost, ki je posledica čakanja. Neprestana potrošnja onemogoča, da bi se naučili čakati.

Toda dolgčas in napetost lahko vodita do neodvisnega mišljenja in samo tisti ljudje, ki so se navadili čakati, lahko kljubujejo stresu in tako prevzamejo odgovornost. Resnične vrednote in globoka čustva, kot so obzirnost, zaupanje, nežnost in odgovornost,

potrebujejo mnogo časa, da dozori. Dozorevanje je možno samo tedaj, če človek vloži mnogo časa in energije.

Vsako je že doživel, kako težko je odlagati močno spolno nujno in kljubovati napetosti. Mnogo ljudi meni, da je to zanje pretežko. Ob prvem doživetju pettinga ali spolnega občevanja lahko razumsko presodijo, da „enkrat ni nobenkrat“. Vendar je to velika zmota. Učinek je pogosto enak, kot če popusti jez: spolnih želja ni več mogoče brzdati. „Poplava“, ki sledi, lahko odplavi spodobnost, samospoštovanje in dostojanstvo. Lahko se znižajo merila za izbiro partnerja, okoliščin in vrste srečanja, ker „zdaj ni več važno“.

Morda bo kdo ugovarjal, češ da lahko mladi sedaj uživa spolnost, pa se pozneje ustaliijo in tako še vedno postanejo koristni člani družbe. Ne zanima pa me ustaliitev, marveč zorenje. Do kakšne mere se zorenje lahko zavre ali celo prepreči, je razvidno iz poskusnih zakonov, ki so danes tako v modi.

Sprva zveni fraza „poskusni zakon“ obetavno. Dva človeka, ki spita skupaj iz ljubezni drug do drugega, si zdaj preskrbita še materialno varnost skupnega bivališča. Lahko živita skupaj, kot bi bila poročena — toda brez „odvečnega poročnega lista“ — in si vzameta čas, da spoznata, ali bosta resnično lahko shajala v vsakdanjem življenju. Medtem ko ohranita visoko stopnjo svobode in

neodvisnost in se tako izogneta tveganju prezgodnje obveznosti, se v njunem poskusnem zakonu izkaže tudi močan občutek za odgovornost in pripravljenost nuditi varnost. Teoretično izgleda poskusni zakon kot idealna rešitev, najugodnejši ukrep, ki obema koristi.

Resničnost pa je drugačna. Janezu in Aniti sta pričakovana svoboda in neodvisnost prinesli tako neobvezno razmerje, da v kritičnih trenutkih nista čutila nikakršnega občutka zavezanosti. Nekje na dnu sta vedela, da je njuno razmerje začasno. Zavest, da vsak še vedno lahko drugemu reče „ne“, je oviral odprtost, globino in pristnost čustva, ki je možno samo v trdni zakonski zvezi. Oba sta se bala napetosti, ki bi lahko izvirale iz neposrednega izražanja potreb, pričakovanj, kritike ali strahu.

Namesto da bi dozorevala in reševala konflikte, sta se navadila umakniti se in molčati. Vse bolj in bolj je postajal vzrok za njuno nadaljnje skupno življenje strah: strah, da bi drugega prizadela, da se bosta morda razšla, da bosta potem osamljena. Brez dokončne javne odločitve drug za drugega (poroka) sta oba pogrešala varnost. Posledica je bilo površinsko in umetno vzdrževano skupno življenje, ki je funkcioniralo samo v ugodnih trenutkih, a je rojevalo občutke nezaupanja in strahu pred zapuščenostjo v času kriz.

Janeza in Anito je poskusni za-

kon drago stal. Negotovost in začasnost nista vplivali samo na njuna čustva, marveč tudi na njune načrte za prihodnost. Kot se pogosto dogaja v poskusnih zakonih, tudi njun ni mogel niti živeti niti umreti. Mesec za mesecem in leto za letom sta odlagala svojo odločitev o morebitni zakonski zvezi, ki sta jo preizkušala in tako izgubljala dragoceni čas, ki bi ga bila ahko porabila za poglobljanje medsebojnih odnosov. Namesto da bi dognala, ali se želita poročiti ali ne, sta doživljala vse večjo negotovost in neodločnost. V skupnem življenju sta se tako navadila drug na drugega, da sta se bala misli na morebitno ločitev. Po drugi strani pa se je zaradi nerazrešenih problemov njunega neobvezujočega skupnega življenja zdela odločitev za poroko nespametna. In tako sta Janez in Anita, prestrašena in negotova, postajala vse bolj in bolj odvisna drug od drugega. Oropala sta se priložnosti za razvoj svoje osebnosti in za načrtovanje prihodnosti. Naposled so se jima razvili občutki nezadovoljstva in manjvrednosti, ki sta jih izražala z agresivnostjo in depresijo.

Takšni pari prepozno spoznajo, da v nasprotju z gledališko igro, kjer je možno najprej imetikušnjo, z zakonom ni tako. Poskusni zakon ima protislovje že v imenu. Kakor je nemogoče preskusiti življenje ali umiranje, prav tako je nemogoče preskusiti zakonsko zve-

zo! Četudi obstajajo dozdevno srečni pari, ki zgolj živijo skupaj, moramo jasno povedati: tisti, ki bi radi imeli poskusni zakon, se hočejo samo izogniti odločitvi in tvegajo svojo in partnerjevo srečo.

Ta popularni alternativni življenjski stil je neposredno povezan s témo predzakonskih odnosov. Noben par se ne odloči za skupno življenje, ne da bi že prej imel intimne odnose. Takšni od-

nosi so prvi velik korak v neobvezujoče razmerje. Tako škodljivi učinki poskusnega zakona nadalje osvetljujejo emocionalno škodo, ki jo povzroča predzakonska spolnost.

Brez zaščite zakonske zveze lahko intimni odnosi povzročijo, da se zorenje prekine in mesto svobode in osebnega razvoja zavzame odvisnost.

Gerhard Hauer-Janko Bohak

Lojze Kozar

Premakljivi svečnik

„Pojdi v kuhinjo in povej Barici, naj ti da ključ od cerkve in tabernaklja. Prinesi mi obhajilo. Popotnico za dolgo pot, da na poti ne omagam. Samo še to uslugo mi naredi, zadnjo!“

Željko je šel, toda notranji odpor je bil tolik, da je bil v nogah ves mehak. Nekdanja navada ga je silila, da bi pokleknil, ko je odprl tabernakelj, njegova trma pa mu je to preprečila, da je naredil samo nekakšen nedoločen zveržen gib, naglo odprl ciborij, kakor da se mu neizmerno mudi in bi rad vse to čim prej opravil.

Vzel je hostijo, čutil med prsti, da sta dve in ju skušal s preprostim premikanjem prstov ločiti, pa ni šlo. Moral je ciborij odložiti in si pomagati tudi z drugo roko. Proti volji so mu roke drhte. Obšlo ga je nekaj skrajno nelagodnega, ko je čutil gladko površino tega belega kruha, in se je spomnil, kako ga je nekoč delil med množico ljudi, v začetku z velikim spoštovanjem, potem pa vedno bolj navajeno, vsakdanje, naveličano, brez nekdanjega vznesenega občutja, potem celo z rahlim odporom in malomarno, ka-

kor da bi delil bonbone ali kaj podobnega.

„Kaj je že malo prej rekel Zdravko? Da je opustil svojo prvo ljubezen, svojo prvo gorečnost? To sem bil jaz, ne on. Jaz sem opustil svojo prvo gorečnost in se ohlajal in ohlajal vse do brezbrizne površnosti in pozneje celo do trdega odpora zoper vse, kar je bilo z duhovništvom v zvezi.

Da, opustil sem svojo prvo gorečnost, zato sem bil premaknjen. „Pridem in premaknem tvoj svečnik z njegovega mesta,“ je zapisano. Premaknil si me, krepko si me premaknil, izruval si me s sleherno drobno korenino, da sem zdaj brez tal pod seboj!

Zdravko pa pravi, naj zopet vzljubim svoj duhovniški poklic. Kako naj ga vzljubim, ko pa mi je prinesel toliko gorja. Zdaj mi je kar prav, da nimam tiste nekdanje vere o tem, da je to, kar držim med prsti, Kristusovo telo, kajti če bi jo imel, bi se moral zdaj od groze izničiti v prah, da se mu drznem tak, kakršen sem, približati, se ga dotakniti, pa čeprav samo zunanje podobe kruha, pod katero naj bi bil On, ki me vedno od daleč zasleduje in ne morem nikamor pobegniti iz njegovega obzorja. Celo vsa gniloba mojega življenja ga ne more odvrniti od tega, da mi ne bi od daleč sledil. Jaz pa bežim in se skrivam pred njim kakor divjad pred lovcem. Dobro, da so to samo taki nespametni in kratki prebliski, o-

stanek starih časov v moji podzvesti in nič drugega. Nihče mi ne sledi, nihče me niti ne preganja, kaj šele, da bi me z ljubeznijo iskal.“

Željko je naglo zaprl tabernakelj, vzel posodico s sveto hostijo in zaklenil cerkev.

V Zdravkovi sobi je Barica že prižgala sveče in ugasila električno luč, ki je bila preostra in je Zdravka motila. V sobi je bil zdaj topel žlahten mrak, rahlo drhteča tišina, v katero je Barica šepetaje dihala vdano samoobtožbo: Vsemogočnemu Bogu in vam, bratje, priznam, da sem grešila... Glas ji je drhtel, ker so ga sproti zalivale solze, pa je morala biti močna, da ne bi s svojo jokavostjo vznemirjala brata.

Željko je držal posodico s sveto hostijo v roki, kakor da ne ve, kaj naj zdaj naredi. Nobenega obrednega stavka ne bi nihče spravil iz njega in kakor da Zdravko to ve, je sam molil, ne glasno, temveč samo s premikanjem ustnic, s katerih je Željko bral ponižno hrepenenje: Gospod, nisem vreden, nisem vreden, zares nisem vreden, toda kljub temu pridi in me pospremi na mojo zadnjo pot!

Željka je nekaj do kraja presunilo. Ne besede, ki jih je oblikoval Zdravko, presunila ga je onstranska mirna Zdravkova vdanost in toplina srca, ki se je izražala na njegovem obrazu, da je bil bolj od onega kakor od tega sveta. Naglo, kakor da ga je nenadoma silno zapekla dlan, je

Željko položil posodico s sveto hostijo na mizo in s krčem na obrazu izdaval proti Barici:

„Vi mu dajte hostijo! Jaz ne morem!“ In naglo, brez slovesa je pobegnil iz sobe.

V svojem avtu je najprej nekaj časa negibno sedel in šele, ko se je nekoliko pomiril, je obrnil ključ in počasi odpeljal. Željko ni dosti premišljeval, kam vozi in kje hoče pristati. Kakor da ga usmerja Zdravkov nasvet, je samogibno vozil proti jugu in šele pozno po polnoči se je zavedel, da vozi v smeri Pleterje. Nekje med vzpetinami bizeljskih hribov je začel avto drhteti, kakor da mu zmanjkuje moči in kmalu se je čisto ustavil. Željko ga je skušal znova in znova spraviti v tek, toda vse prizadevanje je bilo zaman. Tedaj je opazil, da je merilec goriva na skrajnem koncu. Porabil je vse gorivo, ker v svoji zamišljenosti ni pazil, da bi ga dopolnil.

„Bom kar v avtu počakal jutra, morda nekoliko zadremlem,“ si je rekel. „Ali ni to, kar se mi je zgodilo, prispodoba? Tudi na življenjski poti mi je pred leti zmanjkalo pogona. V mladostni lahkornostnosti sem pozabil, da sem kakor akumulator, ki se mora od časa do časa napolniti z novo energijo, sicer oslabi. Premalo sem se polnil. Premalo sem priključen na božje srce in sem mislil, da morem vse sam iz sebe, da sem sam sebi dovolj, da imam dovolj pameti za pridige, dovolj modrosti za spo-

vedovanje, dovolj previdnosti glede medsebojnih človeških odnosov. Da, bil sem sebi dovolj in sem se tako malo obračal na Boga v molitvi, da sem nazadnje resnično molitev pozabil.

Molil sem, toda samo z besedami, v molitvi mojega srca ni bilo in tudi ne želje po božji pomoči, po njegovem varstvu. Potem se mi taka prazna in nesmiselna molitev priskutila in sem jo opustil. Nisem več segel po brevirju, ker se mi je zdelo nespametno dan za dnem ponavljati te stare židovske molitve, v katerih nisem našel ničesar, kar bi laskalo moji prevzetnosti.

Ne, ne, nisem opustil molitve, ker sem vzljubil žensko, vzljubil sem žensko, ker sem opustil molitev. Z žensko in z vsem, kar je z njo v zvezi, sem samo skušal napolniti praznino, ki je že davno prej nastala v meni.

Nisem resno vzel Gospodovih besed, naj vsak dan vzamem nase svoj križ in hodim za njim, rajši sem vsak dan jemal nase majhne radosti, ki so izhajale iz samoljubja.“

Željko je v tem mrtvem avtu, v katerem ni bilo kaplje goriva, grebel vase vse do jutra. Bil je odkrit do sebe, brezobzirno odkrit in se ni skušal ne opravičevati ne slepiti z izgovori.

Ko je za kratek čas zadremal, se je pokrajina okrog njega nenedoma zjasnila. Topla luč je plala po njej in vse barve so bile v tej luči tako nasičeno polne, kakor jih

še nikoli ni videl. Vse stvari so bile na neki način presvetljene, kakor da sonce žari iz njihove notranjosti navzven. Mir je bil tolikšen, da je slišal utrip žile v vratu, ki pa ni bil prav nič vznemirjen, ampak gotov in enakomeren toda potem je spoznal, da ne prisluškuje utripu, ampak korakom, ki se približujejo od vseh strani, pa je od povsod isti korak, dokler se ni iz nevidne svetlobe zgostil človeški lik in Željko je spoznal, da stoji pred njegovim avtom Zdravko.

V Željku se je sedaj neka nelagodnost sprostila, saj mu je prišlo na misel, da se bo lahko poslovil od Zdravka, od katerega je prej tako nevljudno pobegnil. Odprl je okence, čeprav je vedel, da to ni potrebno, saj je Zdravko zdaj stal tik ob njem, kakor da med njima ni pregraje in ju ne ločuje ohišje avtomobila. Zdravko je bil ves umirjen, rahlo se je nasmehnil Željku, mu pokimal in rekel s tistim svojim nekdanjim zvonkim mladostnim glasom, ki ga je Željko poznal iz njunih prvih kaplanskih let:

„Vse je dobro, Željko! Dobro je. To je prava smer.“ In mu je položil roko na ramo.

Željko se je zbudil. Okrog nje ga je bila tema, okno, ki ga je v prividu odprl, je bilo zaprto, samo na rami je še zelo razločno čutil stisk Zdravkove roke, tako razločno, da je še dolgo negibno čakal in ugotavljal, kako pritisk počasi pojenjuje in občutek mine-

va. Skoraj na glas si je rekel:

„Zdravko je zdajle umrl. Gospod, daj mu... Tudi brez mene mu bo dal, kar mu gre. Kdo pa name kaj dá in na mojo prošnjo!“

Ko je sonce pokukalo izza obronkov, se je napotil po cesti nazaj peš, morda najde kje koga, ki bi mu prodal kakšen liter bencina, da bi prišel do prve bencinske črpalke.

Ni hodil niti deset minut, ko je naletel na tablo, da je do bencinske črpalke samo še kilometer.

„Tu mimo sem se peljal. Samo pogledati bi moral, kako je z gorivom, pa bi bilo vse v redu. Tako blizu bencina sem z avtom čakal do jutra. Kje bi že lahko bil!“

Kje bi že lahko bil, ko ne bi pozabil na Gospodovo opozorilo: Brez mene ne morete nič storiti. Jaz sem mislil, da morem. Sam, brez njega.

Koliko preprostih ženic, ki sem jih nekoč z nejevoljo spovedoval, je to že davno bolje vedelo od mene. Kako so se skušale znova in znova rešiti drobnega zla, ki se nabira v duši, kakor se nabirajo sajé v dimniku, da bi bila Kristusova luč nezakrita v njih, pa sem jih zaničeval zaradi tega, kajti sam sem take drobne reči preziral, omalovaževal in so se mi zdele popolnoma ničeve. Tako dolgo, dokler se dimnik ni zamašil in je ogenj v meni ugasnil.

Bo še kdaj zagorel? Si sploh želim, da bi zagorel? Čisto natanko niti tega ne vem.

V pleterski mir in tišino poj-

dem. Rad bi prosil Gospoda, naj me zopet sprejme. Ne za svoje- ga duhovnika. Tega nisem vreden. Sprejme naj me za svojega zad- njega učenca, preziranega, zapo- stavljenega, samo naj mi ne od- tegne svoje ljubezni. In moči naj mi da, da bom mogel prenesti vse, kar mi njegova ljubezen nameni.

Toda ali bom znal vse to zares iskreno prositi? S topim, mlačnim srcem, ki niti iskrenega zdihljaja ne zmore? Zdravko bi sedaj rekel: Sam ne moreš. On ti bo pomagal, da boš mogel. Mi bo res pomagal?"

Željkov opel je tiho drsel v ra- nem jutru med polji proti nove- mu upanju.

IZ SLOVENIJE

30. marca je bila ustanovljena no- va župnija Vstalega Kristusa v Lju- bljani-Fužine. Moščanski župnik Ja- nez Rihar je kupil hišo na Zaloški ce- sti 213, jo nadzidal in pridobil bogo- služni prostor s 400 sedeži, v pritlič- ju pa napravil stanovanje za duhov- nika. 15. avgusta je Rihar, potem ko se je odpovedal župniji Ljubljana- Moste, kjer je tudi zgradil novo cer- kev svete Družine, postal župnik v Fužinah.

22. maja je bilo pri jezuitih v Dravljah srečanje mladih z geslom „Za ljubezen“ z nadškofovo mašo, molitvijo, petjem in premišljevanjem o ljubezni v družini, do narave, do življenja, do naroda. do domače be- sede, do glasbe...

28. maja je bilo romanje na Bre- zje za veroučne učence, šolarje in

vse otroke s starši in vzgojitelji pod geslom: Vsi Marije se držimo, srca Jezusu odprimo. Organiziral ga je urednik Mavrice Jože Bertoncelj.

18. junija je bilo 20. vseslovensko romanje bolnikov, invalidov in osta- relih na Brezje. Romanja, ki ga je organiziralo Ognjišče, se je udele- žilo 8.000 romarjev, vsi slovenski škofje in 80 duhovnikov.

Od 3. do 5. junija je bilo v Stični srečanje za odrasle. O spovedi — po- trebi človekovega srca, je imel štiri predavanja akademik dr. An- ton Trstenjak. Vabil je Nadškofijski referat za versko izobraževanje o- draslih (dr. Rudi Koncilija).

Ol 29. junija do 1. julija so bile v Stični duhovne vaje za ministrante.

Junija so se začela v frančiškani- ski cerkvi v Ljubljani molitvena sre-

čanja za mir in pravičnost vseh ljudi, ki jih zadevajo konflikti v Sloveniji, posebej še za notranjo moč aretiranih Borštnerja, Janše in Tasića. V noči pred sodbo konec julija je bilo v cerkvi celonočno bdenje. Petkovi molitveni večeri za mir pravičnost v domovini se še nadaljujejo.

29. junija so bila v Sloveniji mašniška posvečenja. V koprski stolnici so bili posvečeni: Anton Drašček (Kanal), Janez Kobal (Podkraj) in Ervin Mozetič (Hrenovice).

V mariborski: Rok Metličar (Šmarje pri Ječah), Jožko Perc (Jurkloter) in Jože Turk (Črna vas na Koroškem).

V ljubljanski: Anton Furar (Jarše), Anton Gnidovec (Ajdovec) in Janez Šavs (Tržič). Redovniki: frančiškan Milan Plohl (Maribor - Sv. Marija); jezuiti: Benedikt Lavrih (Šmartno pri Litiji), Marko Mohorič (Sečca nad škofjo Loko) in Silvo Šinkovec (Šentjernej); lazarist Vlado Bizant (Preska) in salezijanec Janez Mirtek (št. Peter-Otočec) in Jože Zabret (Komenda).

Stopetdesetletnico rojstva Jakoba Missie, ljubljanskega knezoškofa, goriškega nadškofa, doslej prvega in edinega kardinala, so proslavili 7. avgusta v Križevcih pri Ljutomeru.

10. avgusta se je zbralo k maši na Kredarici 350 planincev in 26 duhovnikov. Mnogi planinci želijo tam čimprej zgraditi novo kapelo.

Sklep Marijinega leta je bil za koprsko škofijo na Sveti gori 14. avgusta in v koprski stolnici 15. avgusta.

NAMEN APOSTOLSTVA MOLITVE ZA NOVEMBER

Splošni: Da bi spoštovali življenje in dostojanstvo vsake osebe že od trenutka spočetja.

Misijonski: Za razcvet kontemplativnega življenja v misijonskih deželah in za rast kontemplativnih poklicev.

Slovenski: Da bi župnijsko občestvo pomagalo vsem, ki se pripravljajo na sprejem zakramentov.

sta. Na obeh krajih je škof Metod Piriš opravil posvetitev Materi božji in podelil papežev blagoslov. Za mariborsko škofijo je bil sklep Marijinega leta na Ptujski gori 14. avgusta z Marijino pobožnostjo v cerkvi in s škofovo mašo na trgu pred cerkvijo. Za ljubljansko nadškofijo je bil 14. avgusta na Brezjah, kjer je slovesno somaševanje vodil nadškof šuštar in slovesno posvetil nadškofijo Mariji. Škof Piriš je ob sklepu Marijinega leta na Sveti gori razglasil začetek svetogorskega jubilejnega leta ob 450-letnici Marijinih prikazovanj na Sveti gori.

Letošnje tradicionalno srečanje slovenskih misijonarjev, ki pridejo na dopust v domovino, je bilo 7. avgusta pri frančiškanih v Mariboru. Srečanja z 18 misijonarji iz vseh celin sta se udeležila tudi škofa Kramberger in Smej.

1. septembra je prevzel vodstvo slovenskih lazaristov prof. dr. Anton Stres. Jugoslovanska provinca lazar-

ristov šteje 56 članov, ki delujejo v Jugoslaviji, v Kanadi (Toronto, Montreal, Winnipeg) in Argentini (Slovenska vas in Bariloče) ter misijonarijo na Madagaskarju. Novi vizitator jugoslovanske province Misijonske družbe lazaristov se je rodil 1942, k lazaristom pa je stopil 1960.

Škofijski molitveni dan za duhovne poklice je bil 10. septembra na Brezjah, na Ptujski gori in na Sveti gori. Pod geslom „Vzidajte se kot živi kamni“ so bile molitvene ure, nagovori in somaševanja, ki so jih vodili škofje Šuštar, Kramberger in Pirih.

„Baraga, glasnik omike srčne dobrote“ je bilo geslo Baragovega dneva 18. septembra v Ribnici na Dolenjskem. Igralska skupina župnije Sv. Gregorija je predstavila nekaj prizorov iz Baragovega življenja (delo Ludvika šivica). Somaševanje škofov in duhovnikov je vodil nadškof Šuštar, peli pa so združeni pevski zbori župnij Ribnica, Sodražica in sv. Gregor, Baragov odbor je ponatisnil kratki Baragov življenjepis, ki ga je napisal Karel Mauser.

8. vseslovensko srečanje verne mladine v Stični je bilo 17. septembra v Stični. Vodilna misel je bila: „Kar koli vam reče, storite.“ Priredil Medškofijski odbor za študente, ki ga vodi dr. Janez Grilj.

Srečanje za odrasle v Stični z vodilno mislijo: „Umetnost postopanja z bitji“ je bilo od 23. do 25. septembra. Prof. Mirko Mahnič je predaval o vedenju do sebe, do bližnjega, do narave, do kulture, do na-

TRUPLO V POLJU

Nimam duše več, telo so divje rože mi preklile, ko v pohodu zmagoslavnem so po zemlji se razlile.

Nič več moja kri ni slana in prhnim kot mrtva stebila; zdaj samo še vdano čakam, kdaj pomlad me bo razgrebla.

France Balantič

roda in do Boga. Priredil Nadškofijski referat za izobraževanje odraslih (dr. Rudi Koncilija).

Redovniški dan je na Teološki fakulteti v Ljubljani imel 21. septembra za geslo: Apostolska duhovnost med karizmo in izzivi. Govorili so p. Anton Nadrah, O. cist., Rudi Borštnik SDB in s. Vida Žabot HMP.

„Slomškovo nedeljo 1988“ je Cerkev na Slovenskem praznovala 25. septembra v Petrovčah z molitveno uro in somaševanjem slovenskih škofov. Vodilna misel letošnjega praznovanja: „Slomšek — predvsem dušni pastir.“

Medškofijski pastoralni svet je sklenil, da bo Cerkev v Sloveniji obhajala naslednje petletje, to je od jeseni 1988 do 1993 pod geslom „Živa Cerkev za naš čas“. Življenje Cerkve se razodeva na treh področjih: v bogoslužju, oznanjevanju in diakoniji — in sicer na vseh treh hkrati. Za pastoralno leto 1988-89 je izbrana tema: Posredovanje vere v službi človeka, za 1989-90 pa tema: Kristjana vredno življenje.

„Škofijski zbor mariborske škofi-

je“ je napovedal škof Kramberger na veliki četrtek letos. Prvo zasedanje bo še letos, ko bodo priprave dozorele. Točen datum še ni objavljen. Letošnjo jesen so začeli s posebno molitveno pripravo po vseh župnijah. Pripravljalni odbor pripravlja seznam vprašanj iz teme: Evangeljske vrednote v življenju naših družin.

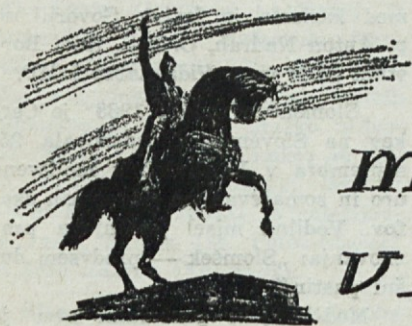
Po obisku v župnišču na Kodeljevem je v začetku avgusta nesrečno padel škof dr. Stanislav Lenič in si pri tem zlomil kolk desne noge. Po operaciji dobro okreva.

25. junija se je udeležilo srečanja treh dežel (Slovenije, Furlanije in Koroške) in obiska Janeza Pavla II.

na Koroškem okrog 20 tisoč Slovencev iz Slovenije.

Ekumenska romanja v Rusiji ob 1000-letnici krščanstva (8-, 10- in 11-dnevna) je organiziral slovenski ekumenski svet s potovalno agencijo Mercator Turist. Romarji so obiskali Moskvo, Zagorsk, Vladimir, Suzdalj, Leningrad in Kijev. Romaŕla sta tudi ljubljanski nadškof Šuštar in beograjski nadškof Perko.

„Z Marijo na poti vere“ je bilo geslo peš romanja mladih na Brezje in Ptujsko goro v noči med 1. in 2. julijem. Somaševanje je na Brezjah vodil nadškof Šuštar, na Ptujski gori pa škof Kramberger.

med nami v Argentini

Iz naše kronike

3. septembra je bil v Slovenski hiši dan Zveze slovenskih mater in žena. Po maši v cerkvi Marije Pomagaj je bilo v obednici srečanje z zakusko in žrebanjem srečk za avbo.

4. septembra je Rožmanov dom v San Justu praznoval svojo 19-letnico z mašo in skupnim kosilom.

Na Pristavi v Castelarju je bil

19. mladinski dan.

10. septembra je bilo v Slovenski hiši zborovanje mož Katoliške akcije z govorom lic. Milana Magistra.

V Slovenskem domu v San Martinu je bil informativni narodno-politični sestanek o slovenskih političnih vprašanjih in še zlasti o zadnjih dogajanjih v Sloveniji. Vabila je SLS.

11. septembra je bila v cerkvi

Marije Pomagaj maša za gen. Leona Rupnika, po maši pa pred spomenikom junakov komemoracija z govorom lic. Stanka Jerebiča.

V Slovenskem domu v Carapachayu je bila ponovitev zlate maše župnika Albina Avgušтина s slovesno mašo in prazničnim kosilom.

V Našem domu v San Justu je bil 27. mladinski dan.

16. septembra je bila v Slovenskem domu v San Martinu seja medorganizacijskega sveta.

17. septembra je bil v Slovenski hiši 9. kulturni večer Slovenske kulturne akcije. Novo izšlo knjigo Alojza Zupanca Zgodovina Ajdovca v priredbi dr. Franca Gnidovca je predstavil Tone Brulc.

18. septembra je bila celodnevna proslava obletnice Slomškovega doma v Ramos Mejía.

Od 23. do 25. septembra so bile duhovne vaje za moše v Domu duhovnih vaj Marije Pomočnice v San Miguelu. Vodil jih je župnik Jože Guštin. Udeležilo se jih je 36 moških.

24. septembra dopoldne je bila v Slovenski hiši proslava šolskih otrok na čast božjemu služabniku in očetu slovenskih šol Antonu Martinu Slomšku z mašo in otroško igro „Palčki“ v režiji Tineta Kovačiča in v izvedbi Jurčičeve šole iz Carapachaya.

Popoldne je bil tečaj za pripravo na zakon. Zaročencem so govorili duhovnik dr. Jure Rode, zdravnik dr. Miha Stariha in zakonca arh. Jure in Meta Vombergar.

Zvečer je bilo na 10. kulturnem večeru SKA odprtje razstave akademске slikarke Bare Remec.

Umetniški svet in njeno likovno govorico je predstavil Tine Debeljak ml.

V obednici Slovenske hiše je 80 deklet in fantov, članov in aspirantov Slovenske katoliške akcije, praznovalo pomladansko srečanje z večerjo in družabnostjo.

25. septembra popoldne je bilo v Slovenski hiši srečanje žena in deklet, ki molijo „živi rožni venec“. Po maši je p. dr. Lojze Kukovica govoril o pomenu rožnega venca v različnih obdobjih človekovega življenja.

V Slovenski vasi je bil 37. mladinski dan.

28. septembra je na duhovniškem sestanku v Slovenski hiši govoril o pastoralnem tečaju zamejskih in izseljenskih duhovnikov v Celovcu dr. Marko Kremžar, ki je bil navzoč na tečaju.

27. srečanje slovenskih duhovnikov v Celovcu

Slovenski zamejski in izseljenski duhovniki iz Zahodne Evrope so se zbrali 17. in 18. avgusta na pastoralnem tečaju v Modestovem domu v Celovcu. Letošnji dušnopastirski tečaj je bil že 27. po vrsti. Prvi dan je predaval prof. dr. France Bučar o slovenski Cerkvi med 2. svetovno vojno, drugi dan pa dr. Branko Rozman o ohranjanju vere in slovenstva v zdomstvu in izseljenstvu.

KJE JE KAJ

LETO 55

NOVEMBER 1988

UVODNIK	Ob prazniku Kristusa Kralja (L. Kukovica)	513
OB DNEVIH VSEH SVETIH IN SPOMINU VSEH VERNIH RAJNIH	Kaj znancev je zasula že lopata! (po Romanu Guardiniju) Kako gledamo na evtanazijo? (Metka Klevišar) Memento mori (France Prešeren) Verni duši materini (Severin Šali) Veliki možje naše kulturne preteklosti o smrti (Janez Svetokriški, Prešeren, Gregorčič, Cankar, Pregelj, Kosovel, Meško, Balantič) Luč (Emilijan Cevc)	516 517 529 529 539 545
PAST. OBČNI ZBOR	Krščansko življenje (Anton Stres)	520
OB 100-LETNICI ROJSTVA ST. MAJCNA	Samotnemu, tihemu, zvestemu (Zorko Simčič) Stanko Majcen: Med žitom 536, Jaz pa pojdem na to goro 535, Epitaf 538, Matjaž	530 548
OB JUBILEJU	Ob 1000-letnici krščanstva v Rusiji (Sporočila slovenskih škofij)	549
POGOVOR	Pogovor z bratom Stankom Žakljem o Malih Jezusovih bratih (Jože Škerbec)	554
ŠOLSKE SESTRE	Slovenske šolske sestre v Argentini (Valtruda Levec)	557
V DRUŽINI	Vzgoja za odpoved (Dietmar Rost-Janko Bohak)	562
ZA MLADINO	Pozor — nevarnost! (Gerhard Hauer)	564
LEPOSLOVJE	Premakljivi svečnik (Lojze Kozar) France Balantič: Iz 1. venca 12. sonet in magistrale — platnice; Truplo v polju	567 573
IZ SLOVENIJE	Nekaj kronike iz življenja Cerkve na Slovenskem	571
MED NAMI	Železnikarjeva gospa je praznovala čemdeset let (Metka Mizerit) Iz naše kronike	561 574

AÑO 55

NOVIEMBRE 1988

Malo za šalo . . .

Žena možu: „Včeraj si bil pa spet pošteno natreskan!“

„Jaz? Včeraj? Kdo ti je pa to natvezil?“

„Ti sam. Včeraj.“

„Vidiš, kaj vse si človek izmisli, če je pijan!“

Mož ženi: „Moški presoja boljše kot ženska.“

Žena: „Seveda, saj si ti izbral mene, jaz pa tebe.“

Mož ženi na plesu: „Tista plavalica se mi je nasmehnila!“

„Saj sem se tudi jaz morala smejati, ko sem te prvič videla.“

„S Francozino sem imela pa res srečo. Odkar se je vame zagledal, mi je je čisto vsak dan pisal.“

„Pa si se z njim poročila?“

„Z njim ne, ampak s poštarjem.“

„Slišal sem smešnico, pa ne vem, če sem ti jo že povedal.“

„Ali je smešna?“

„Je.“

„Takšne mi še nisi povedal.“

Japonec vpraša svojo ženo: „Zakaj pa ješ riž samo z eno palčko?“

„Zato, da bi shujšala, vendar.“

Bogataš leži na smrti postelji. Pa se ponorčuje iz duhovnika, ki ga je hotel pripraviti na odhod: „Kaj ko bi jaz vzel denar s seboj?“

„Ni vredno. Tam, kamor greste, bi se stopil.“

Uvoženo iz Slovenije

Ko pridejo v službo, odložijo klobuk, plašč in odgovornost.

Naj živi delavski razred — vsaj toliko časa, da bo poplačal dolgove!

Vedeli smo, kaj hočemo, ne pa, kaj smo dobili.

To je dialektika: Kreneš proti vzhodu in pristaneš na zahodu.

Ljudstvo je dobilo svoj kruh in še mu bodo zamesili.

Lenoba je neozdravljiva, neumnost je neodstavljiva.

Slišim, da bodo zveznega sekretarja za finance prekvalificirali v ministra brez listnice.

On je človek na mestu: nikamor se ne premakne.

Prišel je do besede. Ostafo so si že razgrabili.

Sodnik je dal izprazniti dvorano. V imenu ljudstva.

Ideologi komunizma so nam po vojni zatrdili, da bomo pisali človeka z veliko začetnico.

Očitno smo se v pravopisu vrnili v čase pred vojno.

Med generacijo, ki prihaja, in generacijo, ki odhaja, je generacija, ki ostaja.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga konzorcij (Slovensko dušno pastirstvo); urejuje uredniški odbor (Jože Škerbec) — Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. — Registro de la Propiedad Intelectual No. 90877. — Tiska VILKO s. r. l., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. — KANADA: Ivan Marn, 131 A Treview Dr. Toronto M8W 4C4, Canada. — TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. — ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. — AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1988: A 200.- in izdatki za pošto; drugod 27 USA dolarjev. DENARNA NAKAZILA NA NASLOV: Luis Starc, Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovena (dr. Luis Starc); director: José Škerbec - Ramón L. Falcón 4158, (1407) Buenos Aires, Argentina. - Registro Nac. de la Prop. Intelectual No. 90877. — Talleres Gráficos "V i l k o" S. R. L., Estados Unidos 425, (1101) Buenos Aires, Argentina.